

Spis treści

1. Opis wydatków związanych z operacją – punkty II.2.A – II.2.G są niezrozumiałe. W instrukcji nie zawarto o co dokładnie chodzi. Wynika z instrukcji, że powinniśmy co chwila wypisywać od nowa całą listę sprzętów i za każdym razem opisywać je w stosunku do WPLYWU NA CELE OPERACJI, UZASADNIENIA WYBORU, NIEZBĘDNOŚCI I PRZYDATNOŚCI, SPÓJNOŚCI, WYKONALNOŚCI, DOSTOSOWANIA; ADEKWATNOŚCI. To wszystko to są synonimy. Prosimy o wzór co Agencja wpisałaby w poszczególne podpunkty. W naszej ocenie równie dobrze można napisać jeden wyczerpujący tekst, który przekopiujemy do każdego podpunktu. Prosimy o przykład jak w wyczerpujący sposób odpowiedzieć na wszystkie podpunkty..... 4
2. Czy w pkt II.01 – co znaczy numer producenta – wyłącznie wnioskodawcy, jeśli posiada, czy małżonka albo rolnika, u którego pracuje? 8
3. Co znaczy w adresie zamieszkania: „z zamiarem stałego pobytu” – czy meldunek czasowy nie będzie uwzględniany? ... 8
4. Gdzie umieścić dane identyfikacyjne rolnika posiadacza gospodarstwa, u którego ubezpieczony jest domownik wnioskujący – pkt V wniosku dotyczy tylko małżonka?..... 8
5. Jeśli inwestycja nie jest budowlaną a wniosek obszarowy jest składany, to czy pozycje od 63 do 73 i od 76 do 85 zostawiamy puste?..... 8
6. W informacji o załącznikach pkt 4 – oświadczenie o wielkości przedsiębiorstwa – proszę o szczegółową instrukcję w przypadku rolnika i jego rodziny – jak wypełnić poszczególne rubryki, jeśli jest to tylko działalność związana z gospodarstwem rolnym – szczególnie roczny obrót, suma bilansowa, skąd dane, jeśli nie jest vatowcem? 9
7. Załącznik nr 3 do wniosku (nr KW) – czy również jak zał. 2 dotyczy tylko budowlanki, czy wszystkich? 10
8. Zatrudnienie pracownika na 1/4 etatu. Jak się ma w stosunku do punktów i jak liczyć kwotę dofinansowania? Czy można doliczyć 12,5 tys. na tego pracownika?..... 11
9. Czy działalność gospodarcza może być zarejestrowana po złożeniu wniosku a jeszcze przed wydaniem decyzji?..... 12
10. Chciałbym zgłosić potrzebę przedłużenia naboru o miesiąc tak jak działo się to we wszystkich naborach w 2021 roku. 12
11. Przychody mają pokryć tylko składki ZUS i wynagrodzenia? Czy mają pokryć całe koszty działalności (np. paliwo)? 12
12. Czy w nowej perspektywie będzie działanie 6.2? 13
13. Czy limit 700 000 000 euro dotyczy tylko obecnego naboru czy również wniosków, które są w toku? 13
14. Czy beneficjent podejmujący działalność po raz pierwszy może ją zarejestrować w CEIDG zaraz po złożeniu wniosku a przed otrzymaniem decyzji, na własne ryzyko... różne interpretacje biur powiatowych? 13
15. Czy ze środków premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej można dokonać zakupu gruntu na której z własnych środków zostanie postawiony budynek sklepu/hurtowni do rozpoczętej działalności? 13
16. Czy jeżeli zmieniają się ceny maszyn (co jest bardzo prawdopodobnie do czasu aż uzyskam dotację) które zawieram w biznesplanie czy muszę wnioskować o zmianę biznesplanu z tej racji? 14
17. Czy osoba posiadająca działalność z działu 43 (roboty budowlane) może poszerzyć swoją działalność o inną klasę/podklasę? Przykładowo posiada 43.11.Z, a chciałby mieć jeszcze 43.12.Z – to czy takie działanie jest możliwe do uzyskania? 14
18. Biznesplan: posiadane zasoby – jeśli małżonek prowadzi działalność gospodarczą z innym PKD to czy jego zasoby również należy wpisać, jeśli nie mają związku z planowaną działalnością, podobnie co z zasobami gospodarstwa rolnego – w poprzedniej wersji ujęte były jedynie te związane z planowaną działalnością?..... 14
19. Biznesplan: dotychczasowe źródło utrzymania – czy wpisywać źródło i kwotę, czy obejmuje też dochody małżonka? ... 15
20. Czy miejsce pracy musi być utworzone przed wnioskiem o I płatność? Chodzi oczywiście o sytuację, kiedy Wnioskodawca stara się na rozwój i siebie nie liczy. 15
21. Jak beneficjent prowadzi działalność przed złożeniem wniosku o płatność to od kiedy musi zatrudnić pracownika i na jaki okres czasu? 15
22. Budowa budynku pod wynajem pokoi, cały budynek przeznaczony na usługi kod PKD 55.90.Z., w planie przestrzennego zagospodarowania gminy, na której będzie budowany budynek tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, czy mogą złożyć wniosek o przyznanie premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej kod 55.90.Z. gdy na pozwoleniu na budowę będzie budowa budynku mieszkalnego? 16

23. Na jakiej podstawie ARiMR żąda pozwolenia na budowę na domki wymagające tylko zgłoszenia (tj. obecnie do 70m²)? 16
24. Czy osoba, która korzystała w PROW 2007-2013 z Różnicowania na agroturystykę prowadząca tę agroturystykę, ale nie jako działalność gospodarcza tylko jako gospodarstwo rolne może być beneficjentem działania? A jeśli tak to czy traktować to jako rozwój już prowadzonej działalności czy jako rozpoczęcie działalności gospodarczej i w związku z tym czy samozatrudnienie może być traktowane jako utworzenie pierwszego miejsca pracy? 17
25. Czy gmina wiejska też musi być do 5 tysięcy mieszkańców? 17
26. Samochody osobowe, ale zarejestrowane jako ciężarowe ile procent pomocy może wydać beneficjent 50% jak w regulaminie, że na osobowe czy 100%, ponieważ zarejestrowane jako ciężarowe? Samochód wykorzystywany będzie w działalności, ale nie będzie to PKD związane z transportem zaczynamy? 18
27. Brak instrukcji wypełniania oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa w instrukcji wypełniania wniosku. Czy można prosić o omówienie tego załącznika? 18
28. W formularzu de minimis będąc rolnikiem prowadzącym kilkuhektarowe gospodarstwo na własny użytek powinienam wypełnić punkt C czy pozostawić ten punkt pusty? 18
29. Czy osoba, która jest na podwójnym KRUS, bo już prowadzi firmę może skorzystać z dofinansowania? 19
30. Czy istnieje możliwość wydłużenia terminu na złożenie wniosku o płatność w związku z opóźnieniami urzędu związanym z wydaniem np. pozwolenia na budowę? 19
31. W przypadku tworzenia miejsc pracy, czy musi to być pełen etat? 20
32. Czy można rozpocząć działalność w ramach PKD 49.41.Z Transport drogowy towarów, na tzw. bus-taxi (transport towarów do 3,5 tony)? 21
33. Dokument o przychodach składany na koniec każdego roku – brak dokumentu, nie znamy zobowiązania, które będzie dotyczyć rolnika a tym samym tego co będziemy musieli wykonać dla naszego klienta. 21
34. Zasoby materiały – czy to oznacza zeznanie majątkowe beneficjenta? 21
35. Czy we wniosku w oświadczeniu o przyznanej pomocy de minimis dodajemy pomoc uzyskaną przez małżonka? 22
36. Emerytura – czy można podczas premii przejść na emeryturę z ZUS lub KRUS. Na jakiej podstawie jest dozwolone/niedozwolone i w jaki sposób zrobić to tak żeby uniknąć niedopełnienia jakiegoś zobowiązania. 22
37. Czy w przypadku inwestycji budowlanej, najpóźniej w dniu złożenia wniosku wnioskodawca musi już dołączyć pozwolenie budowlane lub zgłoszenie? 23
38. Co w sytuacji jeżeli osoba fizyczna zawiesiła działalność w roku 2018, i następnie została zamknięta w CEIDG z datą 01.05.2021 r.? Czy taka osoba może ubiegać się o wsparcie w ramach kodu PKD, pod którym wcześniej prowadziła działalność? 23
39. Czy są przyznawane punkty za kwalifikacje zawodowe, jeśli potencjalny beneficjent ma wykształcenie średnie, ale nie jest związane stricte z kierunkiem działalności? 23
40. Jeżeli ktoś ma wykształcenie zawodowe, a posiada specjalistyczne kursy to otrzyma jakieś punkty? 23
41. Jeśli Beneficjent utworzy miejsce pracy, a pracownik zwolni się - Beneficjent będzie szukał nowego pracownika i zrekrutuje takiego dopiero po 3 miesiącach. Czy będą jakieś konsekwencje z tego tytułu dla Beneficjenta? 23
42. Mam z żoną rozdzielczość majątkową, dwa gospodarstwa i oddzielne numery gospodarstwa. Rozumiem, że możemy złożyć dwa wnioski o przyznanie pomocy. 24
43. Czy jeżeli wnioskodawca planuje działalność w ramach dwóch kodów PKD, z których jeden z nich jest innowacyjny, a drugi nie, punkty są przyznawane w pełnej wysokości czy proporcjonalnie? 24
44. Czy transport inwentarza żywego jest wykluczony z programu? 24
45. Czy w ramach rozwijania działalności gospodarczej możliwe jest otrzymanie premii na kod PKD który mieliśmy wpisany do CEIDG ale nie wykonywaliśmy działalności w tym zakresie? 25
46. Obecnie opłacam KRUS ale w trakcie ewentualnej realizacji biznesplanu nabędę prawo do emerytury. Czy mimo to mogę skorzystać z programu? 25

47. Czy jeżeli ktoś zakłada nową działalność, to "rozpoczęcie realizacji biznesplanu - zakup środka trwałego lub kroki zmierzające do przekazanie jego w posiadanie" oznacza, że środek należy kupić ze "swoich" przed złożeniem wniosku o pierwszą ratę? 26
48. Kod PKD - agroturystyka. Czy jest możliwość uzyskania punktów za innowacyjność gdy wg narzędzia będzie to działalność nieinnowacyjna? Zamierzam świadczyć usługi w ramach tego kodu PKD innowacyjne nie tylko na terenie gminy też na terytorium kraju. 26
49. Czy chcąc otworzyć np. stację kontroli opryskiwaczy, premię przeznaczam na wyposażenie takiej stacji, potrzebuję małego samochodu dostawczego - czy tutaj obowiązuje limit maks 50% kosztów na to auto tak jak przy samochodzie dostawczym? 27
50. Pytanie dotyczy naboru z 2020r.- decyzje otrzymywane przez beneficjentów zawierają termin na złożenie wniosku o II płatność do 31.08.2023r. czy terminy te będą wydłużane? Jeżeli tak to w jaki sposób? 28
51. Wnioskodawca planuje prowadzić działalność pod odpowiednim kodem PKD, pod tym samym kodem działalność prowadzi jego brat (pod tym samym adresem) czy jest to czynnik dyskwalifikujący wnioskodawcę..... 28
52. Czy termin zrealizowania biznesplanu -2 lata od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do dnia 31 sierpnia 2025r dotyczy też beneficjentów z roku 2021? Ponieważ w decyzjach mają oni termin graniczny na złożenie wniosku o drugą ratę sierpień 2023 roku. 29
53. Dzień dobry czy są ograniczenia wydatkowania kwoty pomocy w przypadku zakupu samochodów dostawczych? 29
54. Czy jeśli nie będzie prac remontowych to czy muszę mieć umowę użyczenia pomieszczeń jeśli działalność będzie zarejestrowana w nieruchomości, do której nie mam prawa własności? 29
55. Czy stworzenie 1 miejsca pracy jest już moje samozatrudnienie i wówczas otrzymam 150 tys. zł dotacji? 30
56. Czy ubezpieczony w KRUS w pełnym zakresie na wniosek posiadając 0,30 ha użytków rolnych umożliwi staranie się o premie? 30
57. Czy umowa najmu, dzierżawy musi być zawarta w formie aktu notarialnego? 30
58. Czy np. na drugi dzień po złożeniu wniosku można rozpocząć działalność gospodarczą? 31
59. Co będzie się działo w przypadku śmierci wnioskodawcy przed zakończeniem 5 lat od rozpoczęcia działalności - zwrot premii przez spadkobierców? 31
60. Prosimy o wyjaśnienie części III.1.B – innowacyjność. Opis w instrukcji wygląda jakby odnosił się do jakiegoś innego programu a nie do Poddziałania 6.2. „Wpływ innowacji na podejmowaną działalność gospodarczą – może to być np. poprawa jakości, podwyższenie konkurencyjności, zwiększenie asortymentu, wejścia na nowe rynki, zwiększenie zdolności produkcyjnych, obniżenie jednostkowych kosztów pracy, zwiększenie elastyczności usług/produkcji, poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy dla pracowników oraz chroniące środowisko; - Dokument potwierdzający innowacyjność wdrażanego rozwiązania – np. analiza rynku, z której wynika, iż rozwiązanie będzie innowacyjne, w tym wskaźnik opisujący poziom potencjału innowacyjnego, ekspertyzy, opinie, opisy systemu, patenty i inne.” Brzmi to jak wprowadzanie jakiś ulepszeń do istniejącej już działalności. Agencja określa czy działalność jest innowacyjna na podstawie Narzędzia do oceny innowacyjności. Nie zakłada ono wprowadzania żadnych nowoczesnych technologii, lecz sprawdza czy dany kod PKD jest innowacyjny na dany obszarze. W domyśle – sprawdza czy na danym obszarze znajdują się inne firmy o takim samym profilu działalności. Dodatkowo w przypadku premii nawet gdy mamy już działalność na podwójnym KRUS, nie rozwijamy i nie ulepszamy istniejącej już działalności, lecz rozszerzamy ją o nowe usługi. Dlatego prosimy o przykład jak opisać innowacyjność na podstawie narzędzia do oceny innowacyjności – czyli dokumentu akceptowanego przez Agencję, ponieważ nie spotkaliśmy się jeszcze z możliwością samodzielnego określenia innowacji poprzez dostarczenie jakiś analiz rynku. 32
61. W jakim celu zostały umieszczone we wniosku dane działki dla osób pobierających dopłaty bezpośrednie i dla domowników, których rolnicy pobierają dopłaty. Czy domownik wypełnia też tabelę 85? 33
62. Sytuacja na rynku nie pozwala wygenerować przychodu na początku działalności. Szczególnie aktualna sytuacja polityczna i epidemiologiczna wydłuża czas oczekiwania na sprzęt, nawet do roku czasu. Dodatkowo ciężko jest zrealizować inwestycję budowlaną w rok. Powinien być przychód przedstawiany po 2 wniosku o płatność, kiedy inwestycja jest w 100% zrealizowana. Przecież domyślnie okres do wypłaty drugiej raty środków ma być tzw. Rozruchowym. Co wiąże się z tym, że pewna część beneficjentów nie będzie generować przychodu. 33
63. Gdzie wpisać adres korespondencyjny we wniosku? 34

64. Zasoby materiale – czy to oznacza zeznanie majątkowe beneficjenta. Oznacza to, że będziemy wpisywać wszystkie grunty (to może być nawet kilkadziesiąt działek), budynki gospodarcze, sprzęty rolnicze i inne. W instrukcji nie określono co trzeba wpisać. Jako przykład podano grunty rolne, które nijak się mają do działalności. „Należy ująć w tabeli jedynie te elementy, które stanowią najważniejszą część zaplecza dla planowanej operacji (w takim przypadku należy dołączyć w formie oddzielnej informacji spis pozostałych zasobów materialnych).” – Czy oznacza to, że mamy ująć w biznes planie to co będzie używane do działalności, a zeznanie majątkowe dołączyć jako załącznik? W biznes planie natomiast jest odnośnik na dole strony do tej części i brzmi on następująco „Należy wykazać posiadane zasoby materialne, jakie Wnioskodawca posiada do podjęcia działalności pozarolniczej na dzień ubiegania się o pomoc.” – to sugeruje, że wpisujemy tylko to co może być używane do działalności, a zeznanie majątkowe dołączyć jako załącznik? W biznes planie natomiast jest odnośnik na dole strony do tej części i brzmi on następująco „Należy wykazać posiadane zasoby materialne, jakie Wnioskodawca posiada do podjęcia działalności pozarolniczej na dzień ubiegania się o pomoc.” – to sugeruje, że wpisujemy tylko to co może być używane do działalności. 34
65. Beneficjent rozlicza się z II raty i wartość dodana brutto wychodzi na minusie. Czy taka wartość może być? 35
66. Co zalicza się do środków obrotowych? 36
67. Czy można uzasadnić zakup droższej maszyny za 100 000 zł jeżeli maszyna za 50 000 zł będzie gorszej jakości? 37
68. Czy utworzenie 1 miejsca pracy to jestem ja (wnioskodawca), czy ja (wnioskodawca) + jedna osoba? 37
69. Czy aby uzyskać 250 tys. zł 3 miejsca pracy są rozumiane jako moje samozatrudnienie i 2 miejsca pracy? 38
70. Co w przypadku budowy np. hotelu dla zwierząt beneficjent nie będzie miał przychodu do złożenia wniosku o II płatność dopóki nie odda obiektu, jak wówczas będzie badana analiza ekonomiczna? 38
71. Proszę mi powiedzieć jak uzyskać przychód, przy budowie obiektu, który należy najpierw wybudować, aby świadczyć usługi wynajmu miejsc noclegowych w roku wypłaty pierwszej transzy? 39
72. Czy jeśli jako małżonek prowadzę działalność i nie posiadam rozdzielności to muszę uzupełnić oświadczenie? 40

1. Opis wydatków związanych z operacją – punkty II.2.A – II.2.G są niezrozumiałe. W instrukcji nie zawarto o co dokładnie chodzi. Wynika z instrukcji, że powinniśmy co chwila wypisywać od nowa całą listę sprzętów i za każdym razem opisywać je w stosunku do WPŁYWU NA CELE OPERACJI, UZASADNIENIA WYBORU, NIEZBĘDNOŚCI I PRZYDATNOŚCI, SPÓJNOŚCI, WYKONALNOŚCI, DOSTOSOWANIA; ADEKWATNOŚCI. To wszystko to są synonimy. Prosimy o wzór co Agencja wpisałaby w poszczególne podpunkty. W naszej ocenie równie dobrze można napisać jeden wyczerpujący tekst, który przekopiujemy do każdego podpunktu. Prosimy o przykład jak w wyczerpujący sposób odpowiedzieć na wszystkie podpunkty.

Wydatkowanie środków pomocowych UE podlega szczególnej ochronie na mocy przepisów UE a także krajowych. ARiMR jako agencja płatnicza zobowiązana jest do zapewnienia, zgodnego z przepisami prawa kontraktowania i wypłaty tych środków. W szczególności koniecznym jest zapewnienie, że wsparcie przeznaczone zostanie na dofinansowanie wydatków, których racjonalność została w rzetelny i niebudzący wątpliwości sposób wykazana przez Wnioskodawców / Beneficjentów. Zagadnienie to badane było w trakcie wielu misji audytowych organów audytowych i kontrolnych KE jak i krajowych organów certyfikacyjnych.

Zapisy *Instrukcji wypełniania Biznesplanu dla operacji typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* w odniesieniu do pkt II.2. Wydatki związane z operacją wskazują m.in. na konieczność:

- wskazania wpływu poszczególnych elementów zakresu rzeczowego operacji na osiągnięcie jej celów,

- wykazania, że wszystkie elementy zakresu rzeczowego są niezbędne do osiągnięcia celu operacji.

Racjonalność ujętych w biznesplanie wydatków powinna być wykazana w różnych aspektach, które nie są tożsame. Zawarte w *Instrukcji* zapisy dot. pkt II.2. dają syntetyczne, aczkolwiek czytelne wskazówki, co do wymaganych informacji w odniesieniu do pkt II.2.A – II.2.G. W ramach działania przewidziano wsparcie w ramach ponad 400 rodzajów działalności opisanych kodami PKD. Do tych działalności może być wykorzystany bardzo szeroki i zróżnicowany zakres rzeczowy, w związku z tym *Instrukcja* powinna mieć uniwersalny charakter, dlatego też nie prezentowano w niej szczegółowych przykładów wypełniania każdego punktu biznesplanu.

Nie ma potrzeby odnoszenia się w każdym punkcie do wszystkich zadań objętych operacją, można je agregować wg przyjętych kryteriów, pamiętając, aby zapewnić możliwość identyfikacji poszczególnych zadań.

Punkt II.2.A Wpływ poszczególnych elementów zakresu rzeczowego na osiągnięcie celów operacji.

Należy wskazać, w jaki sposób wybrany zakres rzeczowy wiąże się z celami operacji.

Celem operacji jest podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej po raz pierwszy / podjęcie działalności po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia jej zawieszenia lub zakończenia (cel 1 w punkcie VIII formularza Wniosku o przyznanie pomocy) lub rozszerzenie zakresu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej (cel 2 w punkcie VIII formularza Wniosku o przyznanie pomocy). Należy wskazać wpływ zakresu rzeczowego operacji na możliwość zrealizowania ww. celu w ramach wybranego przez Wnioskodawcę kodu / kodów działalności PKD. Zakres rzeczowy operacji zawiera koszty operacji objęte kwotą premii (określone w punkcie X formularza Wniosku o przyznanie pomocy i Tabelach nr 1, 2 Sekcji II Biznesplanu) oraz koszty towarzyszące, lecz niezbędne do realizacji operacji, określone w Tabeli nr 3 Sekcji II Biznesplanu.

Zatem należy opisać, w jaki sposób koszty operacji, o których mowa powyżej zapewnią skuteczną realizację celu, jakim jest podejmowanie działalności gospodarczej lub rozszerzenie (dywersyfikacja) zakresu prowadzonej już działalności gospodarczej. Ten punkt Biznesplanu powinien wskazywać, że zaplanowany zakres rzeczowy operacji obejmujący koszty objęte premią oraz towarzyszące, które nie są objęte premią, pozwolą na prowadzenie działalności gospodarczej w ramach zaplanowanego kodu / kodów PKD, a tym samym potwierdzą uzasadnienie ekonomiczne operacji (w okresie pomiędzy wnioskiem o płatność I raty a wnioskiem o płatność II raty pomocy) oraz jej dochodowość najpóźniej w roku następującym po roku złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy. Opis w tym punkcie biznesplanu powinien potwierdzić, że wszystkie niezbędne do zrealizowania operacji wydatki inwestycyjne oraz wydatki niezwiązane z inwestycjami w środki trwałe (do 30% kwoty pomocy) zostały przewidziane i zaplanowane przez Wnioskodawcę do poniesienia we właściwym zakresie oraz wartości.

Punkt II.2.B Uzasadnienie wyboru środków trwałych ujętych w biznesplanie i związanych z nimi wydatków, niezbędnych do osiągnięcia celów operacji.

Należy wskazać zasadność wyboru wymienionych w tabelach wydatków z tytułu inwestycji w środki trwałe w odniesieniu do celów operacji. W tym punkcie powinien znaleźć się opis uzasadniający poniesienie wydatków związanych ze środkami trwałymi (roboty budowlane, zakupy środków trwałych) ujętymi w Tabeli nr 1 Sekcji II Biznesplanu oraz Tabeli nr 3 Sekcji II Biznesplanu. Należy uzasadnić wybór środków trwałych w powiązaniu z celem operacji określonym w Punkcie VIII formularza Wniosku o przyznanie pomocy w odniesieniu do wybranego przez Wnioskodawcę kodu / kodów PKD. Należy

opisać, że wybrane środki trwale wyczerpują wszystkie potrzeby Wnioskodawcy w zakresie podjęcia lub rozszerzania (dywersyfikacji) działalności gospodarczej w oparciu o wybrany kod/kody PKD.

Punkt II.2.C. Niezbędność i przydatność elementów zakresu rzeczowego (kosztów ujętych w Tabelach nr 1 i 2) ze względu na rodzaj realizowanej operacji, profil działalności.

Należy wskazać, dlaczego wskazane koszty w Tabelach nr 1 i 2 Biznesplanu są niezbędne do prowadzenia wybranej działalności gospodarczej określonej kodem / kodami PKD.

Należy wskazać, że wydatki objęte kwotą premii (określone w punkcie X formularza Wniosku o przyznanie pomocy i Tabelach nr 1, 2 Sekcji II Biznesplanu) są adekwatne do celu operacji (podejmowanie lub rozwijanie na zasadzie dywersyfikacji działalności), ze szczególnym uwzględnieniem profilu działalności, czyli wybranego kodu / kodów PKD. Należy w tym punkcie uzasadnić, że wydatki objęte kwotą premii są niezbędne do prowadzenia działalności w ramach wybranego przez Wnioskodawcę profilu działalności (kodu / kodów PKD).

Punkt II.2.D. Spójność elementów zakresu rzeczowego w zakresie stosowanych lub planowanych do stosowania technologii produkcji / organizacji / działalności usługowej / handlowej.

Należy opisać, że poniesienie wskazanych kosztów jest związane z podejmowaną działalnością gospodarczą (np. poszczególne części wyposażenia, urządzenia są kompatybilne i nie powielają zakresu wykonywanych procesów).

Należy w tym punkcie opisać, że cały zakres rzeczowy, zawierający koszty operacji objęte kwotą premii (określone w punkcie X formularza Wniosku o przyznanie pomocy i Tabelach nr 1, 2 Sekcji II Biznesplanu) oraz koszty towarzyszące operacji (określone w Tabeli nr 3 Sekcji II Biznesplanu) jest niezbędny, a wszystkie wydatki związane z inwestycjami w środki trwałe (w tym zakres towarzyszący ujęty w Tabeli nr 3) oraz wydatki pozostałe w ramach maksymalnie 30% kwoty premii (np. koszty usług doradczych czy szkoleń) są spójne, wzajemnie się uzupełniają, nie wykluczają się nawzajem, a przede wszystkim są odpowiednie do profilu działalności gospodarczej, która zostanie podjęta bądź zdywersyfikowana i rozwinięta w oparciu o nowe PKD.

Ten punkt jest szczególnie ważny w kontekście już prowadzonej działalności gospodarczej na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Zatem, należy w tym miejscu wskazać, że zaplanowane wydatki, szczególnie inwestycje w środki trwałe będą stanowiły spójną całość z już posiadanymi zasobami materialnymi, środkami produkcji oraz będą wzajemnie kompatybilne, co zapewni rozwój działalności w oparciu o wybrany kod / kody PKD.

W przypadku działalności produkcyjnej / usługowej / handlowej – należy uzasadnić, że zarówno środki obrotowe (maks. do 30% kwoty premii) jak i zaplanowane inwestycje w środki trwałe są: adekwatne do już stosowanych technologii / świadczonych usług / organizacji sprzedaży towarów / innego rodzaju prowadzonej działalności (nie powielają lub nie prowadzą do odtworzenia zakresu wykonywanych procesów w przypadku dywersyfikacji działalności) lub planowanych technologii produkcji / usług / sprzedaży towarów / innego rodzaju działalności (w przypadku podejmowania działalności gospodarczej) oraz wzajemnie się uzupełniają i będą stanowiły spójną całość w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, co ma przełożyć się na uzasadnienie ekonomiczne operacji jako całości i zapewnić racjonalność wydatków w powiązaniu z celem operacji.

Punkt II.2.E. Wykonalność zakładanych celów operacji przy wykorzystaniu wskazanego zakresu rzeczowego.

Należy wskazać, w jaki sposób będą wykorzystywane poszczególne elementy zakresu rzeczowego do osiągnięcia celu operacji oraz w jaki sposób wszystkie koszty uwzględnione w Tabeli nr 1, 2 i 3 Sekcji II Biznesplanu pozwolą na rozpoczęcie lub rozszerzenie działalności gospodarczej w ramach wybranego kodu / kodów PKD. Należy wskazać, że cały zakres rzeczowy jest racjonalnie powiązany z kodami PKD, które zostały wybrane do prowadzenia działalności gospodarczej oraz, że przede wszystkim zapewnią przychody z tytułu prowadzonej działalności, które pozwolą na utrzymanie miejsc pracy w liczbie zadeklarowanej w Punkcie VIII formularza Wniosku o przyznanie pomocy oraz w Sekcji III.2.B. Biznesplanu. Punkt ten powinien również zawierać informacje, że Wnioskodawca przewidział wszystkie niezbędne do uzyskania pozwolenia, koncesje, decyzje administracyjne właściwych organów (np., pozwolenie na budowę, na użytkowanie, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, itp.) decyzje, których brak spowoduje brak możliwości zrealizowania celu operacji, jakim jest podjęcie działalności gospodarczej.

Punkt II.2.F. Dostosowanie elementów zakresu rzeczowego w zakresie mocy / wydajności do profilu i skali produkcji (zakładanej prognozy sprzedaży) w odniesieniu do posiadanego zaplecza i jego stanu technicznego.

Należy wskazać zasadność wyboru zakresu rzeczowego, czyli wszystkich wydatków ujętych w Tabeli nr 1, 2 i 3 Sekcji II Biznesplanu pod kątem np. wydajności / mocy wybranych do zakupu maszyn / urządzeń, zakresu usług, w tym szkoleniowych przewidzianych do realizacji, objętych premią lub wykazanych w Tabeli nr 3, w powiązaniu z celem operacji tj., rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej lub jej dywersyfikacją w oparciu o wybrane kody PKD.

Opis w tym punkcie powinien wskazać na prawidłowość założeń dotyczących wielkości planowanych przychodów z tytułu działalności, która jest celem operacji w rozumieniu rodzaju działalności określonego kodem PKD. Zarówno zakres rzeczowy, o którym mowa powyżej oraz posiadane zaplecze powinny stanowić podstawę do prowadzenia działalności w zaplanowanym zakresie (kodów PKD) i jej rozwijania w celu osiągania przychodów na poziomie zaplanowanym w Sekcji IV.6.A Prognoza wpływów (ze sprzedaży produktów / towarów usług). Zatem opis ten jest kluczowy pod kątem oceny prawidłowości założeń przyjętych do prognoz finansowych w Sekcji IV.6. Biznesplanu.

Punkt II.2.G. Adekwatność zakresu planowanych robót, dostaw i usług do profilu planowanej działalności.

Należy wskazać, że zakres rzeczowy inwestycji w środki trwałe, wraz z kosztami niezwiązanymi z inwestycjami w środki trwałe oraz kosztami towarzyszącymi, jest optymalny dla planowanej działalności, która będzie prowadzona w ramach wybranego kodu PKD. Należy wskazać, że Wnioskodawca dokonał analizy możliwych wariantów inwestycji (rodzajów, wydatków niezbędnych do realizacji celu operacji) i dostępnych źródeł finansowania, i wybrał optymalny finansowo, i operacyjnie wariant inwestycji, który przewiduje sfinansowanie niezbędnych elementów zakresu rzeczowego operacji ze środków pochodzących z bezzwrotnej premii w ramach poddziałania *Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich*, co przekłada się na wykonalność celu operacji, czyli prowadzenia działalności gospodarczej i zapewnienia osiągania przychodów na poziomie zaplanowanym w Prognozie wpływów w Sekcji IV.6.A. Biznesplanu.

2. Czy w pkt II.01 – co znaczy numer producenta – wyłącznie wnioskodawcy, jeśli posiada, czy małżonka albo rolnika, u którego pracuje?

W punkcie II.01 wniosku o przyznanie pomocy – zgodnie z tytułem sekcji: „II. DANE IDENTYFIKACYJNE OSOBY FIZYCZNEJ UBIEGAJĄCEJ SIĘ O PRYZNANIE POMOCY” należy wpisać numer identyfikacyjny nadany Wnioskodawcy, zgodnie z ustawą o krajowym systemie ewidencji producentów. Jeśli Wnioskodawca nie posiadania numeru, należy złożyć wniosek o jego nadanie wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy lub jeśli został on złożony wcześniej, wówczas kopię tego wniosku należy złożyć wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy.

Pomoc przyznaje się Wnioskodawcy, jeżeli ma nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów.

O nadanie odrębnego numeru dla ubiegającego się o pomoc współmałżonka lub domownika należy wystąpić do ARiMR w myśl przepisów z art. 12 ust. 4 pkt 2 lit b ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów.

Na mocy przepisów ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów obowiązujących od 1 października 2019 r. wprowadzone zostały dodatkowe rozwiązania, umożliwiające uzyskanie odrębnych numerów identyfikacyjnych przez osoby, które na podstawie wcześniej obowiązujących regulacji ustawy takiego numeru nie mogły uzyskać.

3. Co znaczy w adresie zamieszkania: „z zamiarem stałego pobytu” – czy meldunek czasowy nie będzie uwzględniany?

Określenie użyte w Instrukcji wypełniania wniosku o przyznanie pomocy: „z zamiarem stałego pobytu” nie wyklucza meldunku czasowego. Warto dodać, że jest to adres, pod którym zamieszkuje Wnioskodawca i zamierza tam stale przebywać.

4. Gdzie umieścić dane identyfikacyjne rolnika posiadacza gospodarstwa, u którego ubezpieczony jest domownik wnioskujący – pkt V wniosku dotyczy tylko małżonka?

Dane identyfikacyjne rolnika posiadacza gospodarstwa, u którego ubezpieczony jest domownik należy wpisać we wniosku o przyznanie pomocy w części IX. INFORMACJE DOTYCZĄCE GOSPODARSTWA, W KTÓRYM PRACUJE OSOBA FIZYCZNA UBIEGAJĄCA SIĘ O PRYZNANIE POMOCY w polu 74. „Nr identyfikacyjny właściciela/współwłaściciela gospodarstwa rolnego, w którym pracuje osoba fizyczna ubiegająca się o przyznanie pomocy”.

5. Jeśli inwestycja nie jest budowlaną a wniosek obszarowy jest składany, to czy pozycje od 63 do 73 i od 76 do 85 zostawiamy puste?

W przypadku, jeśli operacja nie jest związana z budową, przebudową, remontem połączonym z modernizacją, wyposażeniem lub zagospodarowaniem nieruchomości oraz do gospodarstwa rolnego, w którym pracuje Wnioskodawca jest pobierana jednolita płatność obszarowa, nie należy wypełniać pól od 63 do 73 i od 76 do 85.

6. W informacji o załącznikach pkt 4 – oświadczenie o wielkości przedsiębiorstwa – proszę o szczegółową instrukcję w przypadku rolnika i jego rodziny – jak wypełnić poszczególne rubryki, jeśli jest to tylko działalność związana z gospodarstwem rolnym – szczególnie roczny obrót, suma bilansowa, skąd dane, jeśli nie jest vatowcem?

Zgodnie z *Zasadami wypełniania Oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa*, należy pamiętać, że „*działalność rolnicza (rozumiana jako działalność wytwórcza w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa) jest również działalnością gospodarczą. A zatem w przypadku osoby fizycznej prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą i jednocześnie rolniczą działalność gospodarczą należy dokonać obliczenia danych finansowych i dotyczących zatrudnienia na potrzeby określenia statusu przedsiębiorcy, sumując dane z obu rodzajów działalności*”. W konsekwencji, w przypadku Wnioskodawcy, który samodzielnie (nie jest w relacji powiązania lub partnerstwa z innymi podmiotami), prowadzi gospodarstwo rolne (np. posiada ustanowioną rozdzielność majątkową z małżonkiem), dane dotyczące tej działalności jak i działalności pozarolniczej powinny zostać skumulowane i wykazane na pierwszej stronie ww. *Oświadczenia*, bez konieczności składania załączników A, B, C. W takim przypadku Wnioskodawca powinien na pierwszej stronie *Oświadczenia* w szczególności:

- a) w pkt 2 wybrać odpowiedź NIE;
- b) w pkt 4 wybrać odpowiedź TAK;
- c) w sekcji *Skumulowane dane przedsiębiorstwa wykorzystane przy obliczaniu kategorii przedsiębiorstwa* wykazać łącznie dane dotyczące działalności rolniczej i pozarolniczej.

W przypadku Wnioskodawcy, który wspólnie z małżonkiem prowadzi gospodarstwo rolne, należy wykorzystać sposób postępowania wypracowany przy definiowaniu podmiotów powiązanych w celu określenia jednego przedsiębiorstwa na potrzeby pomocy de minimis (zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013), tj. *w przypadku ubiegania się o pomoc przez rolnika lub małżonka rolnika należy pamiętać, iż do podmiotów powiązanych zaliczyć trzeba również osoby wspólnie prowadzące z Wnioskodawcą gospodarstwo rolne (o ile gospodarstwo nie jest prowadzone samodzielnie)*. Oznacza to, iż w ww. *Oświadczeniu* Wnioskodawca powinien wykazać dane małżonka jako podmiotu powiązanego. To determinuje dalszy sposób postępowania z tym dokumentem, który powinien być wypełniany analogicznie jak przy innych podmiotach powiązanych. W szczególności podmiot wnioskujący o pomoc powinien:

- 1) na pierwszej stronie *Oświadczenia*:
 - a) w pkt 2 wybrać odpowiedź TAK i podać liczbę osób współprowadzących (oprócz Wnioskodawcy) gospodarstwo rolne. W przypadku małżonka wpisać 1;
 - b) w pkt 4 wybrać odpowiedź NIE;
 - c) w sekcji *Skumulowane dane przedsiębiorstwa wykorzystane przy obliczaniu kategorii przedsiębiorstwa* zsumować dane z Załącznika A i C (tą sekcję wypełniamy dopiero po uzupełnieniu załączników A, B i C);
- 2) w załączniku A – podać dane dotyczące pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzonej przez podmiot ubiegający się o pomoc;
- 3) w załączniku C – podać dane dotyczące małżonka i jego działalności (wszystkich), a w szczególności:

- a) w pkt 4 wybrać odpowiedź „przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jego statucie lub umowie spółki” (wpływ małżonka dotyczy działalności rolniczej);
- b) w pkt 6-8 podać dane dotyczące gospodarstwa rolnego (Aby nie dublować tych danych proponujemy podawanie wielkości dotyczących działalności rolniczej tylko przez podmiot powiązany, a nie przez Wnioskodawcę. Jeżeli małżonek prowadziłby również indywidualną pozarolniczą działalność gospodarczą, to w tej części powinien zsumować dane z działalności rolniczej i pozarolniczej.);
- c) w zależności od udzielonych odpowiedzi w pkt 9 i 10, należy pozostawić puste kolejne sekcje załącznika C (lub je wypełnić).

Opisany powyżej sposób postępowania dotyczy sytuacji, kiedy Wnioskodawca oprócz działalności pozarolniczej prowadzi wspólnie z małżonkiem gospodarstwo rolne, przy założeniu, iż małżonek nie prowadzi działalności pozarolniczej i oboje nie występują w relacjach powiązania lub partnerstwa względem innych podmiotów. Mając na uwadze opisany wcześniej sposób wypełnienia ww. *Oświadczenia* należy pamiętać, że skoro małżonek został uznany za podmiot powiązany (z racji wspólnego prowadzenia działalności rolniczej), to sposób wypełnienia omawianych dokumentów jest analogiczny jak przy każdym podmiocie powiązanym. Oznacza to również, że jeżeli małżonek byłby w relacji partnerstwa lub powiązania z innymi podmiotami, to w załączniku C w części II. lub III. należy wykazać odpowiednie dane dotyczące podmiotów partnerskich lub powiązanych względem niego. Konsekwentnie wartości zatrudnienia, obrotów i sumy bilansowej wynikające z tego załącznika powinny zostać przeniesione (łącznie z analogicznymi danymi wynikającymi z pozostałych załączników) do sekcji *Skumulowane dane przedsiębiorstwa wykorzystane przy obliczaniu kategorii przedsiębiorstwa* na pierwszej stronie ww. *Oświadczenia* (zgodnie z *Zasadami wypełniania Oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa*).

Zgodnie z art. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, przychody z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej, nie podlegają opodatkowaniu. Rolnik, który nie prowadzi ewidencji księgowej powinien zapewnić, aby dane finansowe wpisane w *Oświadczeniu* odzwierciedlały określony z należytą starannością, wedle najlepszej wiedzy stan faktyczny dot. gospodarstwa rolnego w zakresie prowadzonej działalności. Zgodnie z *Zasadami wypełniania Oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa*, w przypadku pułapu dotyczącego rocznego obrotu lub sumy bilansowej przedsiębiorstwa, podmiot nie może przekraczać przynajmniej jednego z tych pułapów.

7. Załącznik nr 3 do wniosku (nr KW) – czy również jak zał. 2 dotyczy tylko budowlanki, czy wszystkich?

Załącznik nr 3 do wniosku o przyznanie pomocy „*Oświadczenie osoby fizycznej ubiegającej się o przyznanie pomocy*” składany jest tylko w przypadku, gdy w biznesplanie przewidziano realizację robót budowlanych w ramach wydatków finansowanych z premii.

Zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku ww. *Oświadczenie* powinno zostać wypełnione w przypadku posiadania samoistnego nieruchomości (własność lub współwłasność), dla której księga wieczysta jest prowadzona w systemie informatycznym, o którym mowa w art. 25 ustawy o księgach wieczystych.

W przypadku, gdy nieruchomość, na której realizowana będzie operacja, znajduje się w posiadaniu samoistnym Wnioskodawcy, zaś księga wieczysta nie jest prowadzona w systemie informatycznym, o którym mowa w art. 25 ustawy o księgach wieczystych. Informacje dotyczące elektronicznej księgi

wieczyste znajdują się w Centralnej Bazie Danych Ksiąg Wieczystych dostępnej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości (zakładka Nowa Księga Wieczysta). Dokumentem potwierdzającym tytuł prawny do tej nieruchomości jest również:

- odpis z ksiąg wieczystych wystawiony nie wcześniej niż 3 miesiące przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy, lub
- odpis aktu notarialnego wraz z kopią wniosku o wpis do księgi wieczystej. Kopia wniosku powinna zawierać czytelne potwierdzenie jego złożenia w sądzie, lub
- prawomocne orzeczenie sądu wraz z kopią wniosku o wpis do księgi wieczystej. Kopia wniosku powinna zawierać czytelne potwierdzenie jego złożenia w sądzie, lub
- ostateczna decyzja administracyjna wraz z kopią wniosku o wpis do księgi wieczystej. Kopia wniosku powinna zawierać czytelne potwierdzenie jego złożenia w sądzie, lub
- wypis z notarialnego aktu poświadczenia dziedziczenia ustawowego lub testamentowego, o którym mowa w przepisach art. 95a – 95p ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. z 2019 r., poz. 540, z późn. zm.).

W przypadku gdy z dokumentów potwierdzających nabycie spadku wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca, Wnioskodawca do wniosku o przyznanie pomocy powinien dołączyć oświadczenia pozostałych spadkobierców, że wyrażają zgodę na realizację operacji.

Natomiast w przypadku, gdy operacja realizowana będzie na nieruchomości niestanowiącej własności Wnioskodawcy albo stanowiącej współwłasność Wnioskodawcy i operacja ta będzie związana z budową, przebudową lub remontem połączonym z modernizacją nieruchomości, Wnioskodawca powinien złożyć Oświadczenie właściciela albo współwłaściciela nieruchomości o wyrażeniu zgody na realizację operacji związanej z budową, przebudową lub remontem połączonym z modernizacją, w przypadku gdy operacja będzie realizowana na nieruchomości niestanowiącej własności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo stanowiącej współwłasność tego podmiotu – na formularzu opracowanym i udostępnionym przez ARiMR, stanowiącym załącznik nr 2 do wniosku o przyznanie pomocy.

8. Zatrudnienie pracownika na 1/4 etatu. Jak się ma w stosunku do punktów i jak liczyć kwotę dofinansowania? Czy można doliczyć 12,5 tys. na tego pracownika?

Informacje w tym zakresie zawarte są w Instrukcji wypełniania wniosku w pkt X. PLAN FINANSOWY OPERACJI.

Kwota premii, o którą wnioskuje ubiegający się o przyznanie pomocy jest uzależniona od liczby planowanych do utworzenia miejsc pracy, odpowiednio:

- a) 150 000 zł, jeżeli operacja przewiduje utworzenie co najmniej 1 miejsca pracy;
- b) 200 000 zł, jeżeli operacja przewiduje utworzenie co najmniej 2 miejsc pracy;
- c) 250 000 zł, jeżeli operacja przewiduje utworzenie co najmniej 3 miejsc pracy.

Istnieje możliwość wnioskowania tylko o jedną z trzech ww. kwoty pomocy.

Jeśli chodzi o możliwe do uzyskania punkty za kryteria dostępu do pomocy, informacje w tym zakresie znajdują się w *Instrukcji wypełniania Biznesplanu (...)*. Punkty przyznawane są m.in. za planowane do utworzenia w wyniku realizacji biznesplanu miejsca pracy. Jeśli planowana do utworzenia liczba miejsc pracy wynosi odpowiednio:

- a) więcej niż 1 i mniej niż 2 – przyznaje się 5 punktów,
- b) co najmniej 2 i mniej niż 3 – przyznaje się 6 punktów,
- c) co najmniej 3 – przyznaje się 7 punktów.

9. Czy działalność gospodarcza może być zarejestrowana po złożeniu wniosku a jeszcze przed wydaniem decyzji?

Działalność gospodarcza może być zarejestrowana w CEIDG już po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy a przed wydaniem decyzji o przyznaniu pomocy. Należy pamiętać, że złożenie wniosku o przyznanie pomocy nie jest tożsame z tym, iż pomoc zostanie przyznana, ryzyko prowadzenia działalności bez pewności przyznania pomocy leży po stronie Wnioskodawcy.

10. Chciałbym zgłosić potrzebę przedłużenia naboru o miesiąc tak jak działo się to we wszystkich naborach w 2021 roku.

Brak jest możliwości wydłużenia czasu trwania naboru wniosków, gdyż jest to maksymalny termin wynikający z przepisów *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1196 z późn. zm.)*. Zgodnie z § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia, termin składania wniosków o przyznanie pomocy nie może być krótszy niż 14 dni oraz dłuższy niż 60 dni.

W przypadku naborów z 2021 roku okresy składania wniosków o przyznanie pomocy były wydłużane, ponieważ pierwotnie w ogłoszeniach podawano, że nabory będą trwać 30 dni.

11. Przychody mają pokryć tylko składki ZUS i wynagrodzenia? Czy mają pokryć całe koszty działalności (np. paliwo)?

Zgodnie z § 3 ust. 2 lit. e) *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1196 z późn. zm.)* podejmowana działalność gospodarcza musi być dochodowa. Zgodnie z *Instrukcją wypełniania Biznesplanu (...)*, miernikiem dochodowości jest wartość dodana brutto, która dla roku następującego po roku złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy musi być dodatnia.

§ 3 ust. 1 pkt 6 ww. rozporządzenia stanowi, że biznesplan powinien zawierać uzasadnienie ekonomiczne operacji, w tym racjonalność i efektywność kosztową. Racjonalność i efektywność kosztowa odnoszą się do planowanych inwestycji w środki trwałe i inne środki związane z działalnością pozarolniczą, szkolenia, usługi doradcze. W biznesplanie należy wykazać, iż osiągnięte będą najlepsze efekty po najniższych kosztach z ukierunkowaniem na uzyskanie optymalnej nadwyżki przychodów nad wydatkami określonymi w biznesplanie.

Z § 16 ust. 11 ww. rozporządzenia wynika warunek w zakresie konieczności osiągnięcia przychodów z tytułu prowadzenia działalności wspieranej, w wysokości nie mniejszej niż wydatki poniesione na utrzymanie utworzonych miejsc pracy, takie jak wynagrodzenia pracowników i składki z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w tym opłacane za osobę, która otrzymała pomoc i podjęła we własnym imieniu działalność pozarolniczą, w każdym roku podatkowym następującym po roku złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, kończącym się w okresie 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy lub 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy, w przypadku zatrudniania pracowników, a w przypadku działalności, która wymaga wpisu do ewidencji prowadzonej przez jednostkę

samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych, co najmniej do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy.

W przypadku nieosiągnięcia przychodów na opisanym powyżej poziomie, zgodnie z § 19 ust. 2 pkt 11 rozporządzenia zwrotowi podlega do 10% kwoty pomocy, proporcjonalnie do okresu niespełnienia tego warunku.

Beneficjent poddziałania 6.2 będzie zobowiązany do przedkładania do właściwego Dyrektora Oddziału Regionalnego ARiMR, w terminie 30 dni od zakończenia roku podatkowego, *Informacji o osiągniętych przychodach* za każdy zakończony rok podatkowy następujący po roku złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, na formularzu, który zostanie udostępniony przez ARiMR.

12. Czy w nowej perspektywie będzie działanie 6.2?

W Planie Strategicznym dla WPR na lata 2023-2027 nie przewidziano kontynuowania poddziałania 6.2. „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w formule określonej dla PROW 2014-2020. Zbliżone działanie dot. wspierania rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich ma być wdrażane w formule LEADER.

13. Czy limit 700 000 000 euro dotyczy tylko obecnego naboru czy również wniosków, które są w toku?

Limit 699 677 347 euro obejmuje wszystkie nabory w horyzoncie czasowym PROW 2014-2020. Natomiast planowane jest zwiększenie puli środków do kwoty 707 077 347 euro.

14. Czy beneficjent podejmujący działalność po raz pierwszy może ją zarejestrować w CEIDG zaraz po złożeniu wniosku a przed otrzymaniem decyzji, na własne ryzyko... różne interpretacje biur powiatowych?

Działalność gospodarcza może zostać zarejestrowana w CEIDG po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy a przed wydaniem decyzji administracyjnej. Na Beneficjencie spoczywa obowiązek rejestracji działalności w CEIDG, zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia wykonawczego, przed złożeniem wniosku o płatność pierwszej raty pomocy.

15. Czy ze środków premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej można dokonać zakupu gruntu na której z własnych środków zostanie postawiony budynek sklepu/hurtowni do rozpoczętej działalności?

W ramach premii na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej można dokonać zakupu gruntów, o ile inwestycja ta ma na celu rozwój działalności pozarolniczej.

Za środek trwały uznawane są składniki majątkowe, które:

- a) stanowią rzeczowe aktywa trwałe i równoważne z nimi kontrolowane przez Beneficjenta, o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku zdarzeń przeszłych, które spowodują w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych do działalności gospodarczej;
- b) przewidywany okres ich ekonomicznej użyteczności jest dłuższy niż 1 rok;
- c) są kompletne i zdane do użytku w dniu przyjęcia do użytkowania;
- d) są przeznaczone na potrzeby własne Beneficjenta lub oddane w jego użytkowanie na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze;
- e) jednostkowa cena nabycia, traktowana jako wartość początkowa, jest wyższa od kwoty 10.000 zł brutto uwzględniając zasadę istotności oraz ustaloną w przepisach podatkowych granicę

10.000 zł brutto; w szczególności środkami trwałymi są nieruchomości (w tym grunty własne, prawo użytkowania wieczystego gruntów, budowle i budynki, będące odrębną własnością lokale), maszyny, urządzenia, środki transportu.

Składniki majątkowe zaliczane do środków trwałych ujmuje się w ewidencji księgowej, dokonuje ich podziału na grupy i podgrupy zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT).

Obiekty mające cechy środków trwałych, lecz o cenie nabycia nie wyższej niż 10.000,00 zł brutto i nie niższej niż 1.000,01 zł brutto mogą być uznane za środki trwałe, jeżeli objęte będą ewidencją ilościowo-wartościową w ramach prowadzonej przez Wnioskodawcę ewidencji rachunkowo-księgowej.

16. Czy jeżeli zmienią się ceny maszyn (co jest bardzo prawdopodobnie do czasu aż uzyskam dotację) które zawieram w biznesplanie czy muszę wnioskować o zmianę biznesplanu z tej racji?

W przypadku, gdy wzrosną ceny maszyn, przy założeniu, że kluczowe parametry techniczne nie ulegają zmianie i zakres rzeczowy całej operacji nie ulega zmianie (przyczyny niezależne od Beneficjenta, podyktowane sytuacją na rynku), nie ma konieczności występowania do Dyrektora Oddziału Regionalnego Agencji z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu w trakcie jego realizacji w zakresie warunków, o których mowa w § 16, w tym wydłużenie okresu jego realizacji.

17. Czy osoba posiadająca działalność z działu 43 (roboty budowlane) może poszerzyć swoją działalność o inną klasę/podklasę? Przykładowo posiada 43.11.Z, a chciałby mieć jeszcze 43.12.Z – to czy takie działanie jest możliwe do uzyskania?

Tak, ponieważ pomoc finansowa przyznawana jest na operacje związaną z:

- 1) podejmowaniem pozarolniczej działalności gosp. po raz pierwszy albo
- 2) podejmowaniem pozarolniczej działalności gosp. ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy albo
- 3) rozszerzeniem przedmiotu prowadzonej działalności pozarolniczej o rodzaj działalności określonej kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy podejmowany po raz pierwszy albo ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia wykreślenia kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy określającego dany rodzaj działalności z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

18. Biznesplan: posiadane zasoby – jeśli małżonek prowadzi działalność gospodarczą z innym PKD to czy jego zasoby również należy wpisać, jeśli nie mają związku z planowaną działalnością, podobnie co z zasobami gospodarstwa rolnego – w poprzedniej wersji ujęte były jedynie te związane z planowaną działalnością?

W przypadku rozdzielności majątkowej małżonków należy wykazać posiadane tylko przez Wnioskodawcę zasoby, natomiast gdy Wnioskodawca i małżonek Wnioskodawcy mają wspólnotę małżeńską – wówczas należy w biznesplanie wskazać także zasoby małżonka. Dotyczy to także istotnych zasobów gospodarstwa rolnego.

Informacje i dane zawarte w biznesplanie muszą potwierdzać, że przy wykorzystaniu posiadanych i planowanych do nabycia zasobów podmiot ubiegający się o pomoc jest w stanie wykonywać zaplanowaną działalność pozarolniczą w zadeklarowanym zakresie oraz osiągnąć cele pośrednie

i końcowe. Poszczególne elementy planowanego do zrealizowania zakresu rzeczowego nie mogą mieć charakteru odtworzeniowego w odniesieniu do zasobów posiadanych przez Wnioskodawcę.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia wykonawczego, biznesplan zawiera opis wyjściowej sytuacji ekonomicznej podmiotu ubiegającego się o pomoc, w tym informacje obejmujące m.in. źródła finansowe i zasoby materialne, jakie podmiot ten posiada do podjęcia działalności gospodarczej, w tym grunty, budynki i budowle, maszyny, urządzenia i wyposażenie, które będą wykorzystywane w ramach prowadzenia tej działalności.

19. Biznesplan: dotychczasowe źródło utrzymania – czy wpisywać źródło i kwotę, czy obejmuje też dochody małżonka?

W sytuacji, gdy Wnioskodawca pozostaje we wspólnocie małżeńskiej wówczas jako dotychczasowe źródło utrzymania należy wskazać dochód obojga małżonków, natomiast w sytuacji, gdy występuje rozdzielność majątkowa – należy wskazać tylko dochody Wnioskodawcy.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia wykonawczego, biznesplan zawiera opis wyjściowej sytuacji ekonomicznej podmiotu ubiegającego się o pomoc, w tym informacje obejmujące m.in. źródła finansowe i zasoby materialne, jakie podmiot ten posiada do podjęcia działalności gospodarczej, w tym grunty, budynki i budowle, maszyny, urządzenia i wyposażenie, które będą wykorzystywane w ramach prowadzenia tej działalności.

20. Czy miejsce pracy musi być utworzone przed wnioskiem o I płatność? Chodzi oczywiście o sytuację, kiedy Wnioskodawca stara się na rozwój i siebie nie liczy.

Zgodnie z § 16 pkt 2 lit. a rozporządzenia wykonawczego, Beneficjent powinien utworzyć miejsca pracy przewidziane w biznesplanie, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia wykonawczego, z tym, że zatrudnienie, na podstawie umów o pracę, powinno nastąpić do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy, a utrzymanie osiągniętego przyrostu miejsc pracy powinno trwać w okresie co najmniej 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy.

Zatem miejsce pracy dot. osoby zatrudnianej przez Beneficjenta nie musi być utworzone przed złożeniem wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, natomiast musi zostać utworzone w ramach realizacji biznesplanu do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy.

21. Jak beneficjent prowadzi działalność przed złożeniem wniosku o płatność to od kiedy musi zatrudnić pracownika i na jaki okres czasu?

Zgodnie z § 16 pkt 2 lit. a rozporządzenia wykonawczego, Beneficjent powinien utworzyć przewidziane w biznesplanie miejsca pracy, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3 i zatrudnić Pracowników na podstawie umów o pracę, do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy, a utrzymanie osiągniętego przyrostu miejsc pracy powinno trwać w okresie co najmniej 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty.

Mając na uwadze powyższy przepis rozporządzenia nie ma określonego terminu od którego Beneficjent powinien zatrudnić pracownika, zależy to od jego potrzeb określonych w biznesplanie. Natomiast datą graniczną jest data zakończenia realizacji biznesplanu a zatem wszystkich przewidzianych w nim działań (w tym zatrudnienia pracowników) i złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy. Utworzone miejsce pracy powinno być utrzymane w okresie co najmniej 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy.

22. Budowa budynku pod wynajem pokoi, cały budynek przeznaczony na usługi kod PKD 55.90.Z., w planie przestrzennego zagospodarowania gminy, na której będzie budowany budynek tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, czy mogą złożyć wniosek o przyznanie premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej kod 55.90.Z. gdy na pozwoleniu na budowę będzie budowa budynku mieszkalnego?

Zgodnie ze szczegółowym wykazem działalności pozarolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc, istnieje możliwość podjęcia działalności gospodarczej m.in. w zakresie następujących kodów PKD:

- 55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania,
- 55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania,
- 55.30.Z Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe,
- 55.90.Z Pozostałe zakwaterowanie.

W ramach przedmiotowego poddziałania można ubiegać się o wsparcie na budowę budynku pod warunkiem wykorzystania budynku w planowanej pozarolniczej działalności gospodarczej. W przypadku budowy budynku mieszkalnego należy podkreślić, że pomoc zostanie przyznana tylko na inwestycję związaną wyłącznie z działalnością gospodarczą a wydatkowanie premii jest możliwe jedynie w odniesieniu do tej części budynku, w której będzie prowadzony wynajem krótkoterminowy. Przedstawione wydatki powinny być uzasadnione rodzajem planowanej do uruchomienia działalności i niezbędne do jej podjęcia. Oceny czy dany koszt jest uzasadniony w danym rodzaju działalności dokonuje się na podstawie całości przekazanej dokumentacji aplikacyjnej (wniosek o przyznanie pomocy wraz z załącznikami).

W kosztorysie inwestorskim, stanowiącym obowiązkowy załącznik do wniosku o przyznanie pomocy koszty niepodlegające wsparciu tj. dotyczące części mieszkalnej budynku powinny być wyraźnie wydzielone np. poprzez podział kosztorysu na dwie części: jedną z kosztami podlegającymi wsparciu (część budynku związana z planowaną działalnością gospodarczą) i drugą część nie podlegającą dofinansowaniu (część mieszkalna). Wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesienie kosztów związanych z budową, na etapie wniosku o płatność drugiej raty pomocy niezbędne będzie dostarczenie również wszelkich dokumentów wymaganych prawem budowlanym, np. zaświadczenia o zakończeniu robót budowlanych i decyzji o pozwoleniu na użytkowanie budynku.

23. Na jakiej podstawie ARiMR żąda pozwolenia na budowę na domki wymagające tylko zgłoszenia (tj. obecnie do 70m²)?

W sytuacji podjęcia działalności gospodarczej polegającej na zapewnieniu krótkotrwałego zakwaterowania na terenie wiejskim np. w ramach kodu PKD 55.20.Z – Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania, w przypadku inwestycji polegającej na budowie domków letniskowych, w których miałyby być świadczone usługi turystyczne, budynek mający pełnić funkcję usługową, a mianowicie przeznaczony do świadczenia usług hotelarskich/turystyki, wymagał będzie uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę budynku przeznaczonego na usługi hotelarskie/turystyki. W przypadku ubiegania się o pomoc w ramach ww. kodu PKD okoliczność, iż w obiekcie budowlanym świadczone będą usługi turystyczne/usługi hotelowe w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą przez cały rok kalendarzowy lub okresowo w wybranych miesiącach, jest istotną dla oceny sprawy przez organ administracji architektoniczno-budowlanej przyjmujący zgłoszenie. Budynek o powierzchni powyżej 35m², ale nie większej niż 70 m², przy rozpiętości elementów konstrukcyjnych do 6m i wysięgu wsporników do 2m mający pełnić funkcję usługową, a mianowicie przeznaczony do świadczenia usług

hotelarskich/turystyki, a więc nie będący budynkiem rekreacji indywidualnej, o którym mowa w przepisie art. 29 ust. 1 pkt 16 ustawy Prawo budowlane, nie mieści się w dyspozycji tegoż przepisu. Mając na względzie w szczególności art. 28 ust. 1 ustawy Prawo budowlane, zasadnym byłoby uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę budynku do 70m² przeznaczonego na usługi hotelarskie/turystyki.

24. Czy osoba, która korzystała w PROW 2007-2013 z Różnicowania na agroturystykę prowadząca tę agroturystykę, ale nie jako działalność gospodarcza tylko jako gospodarstwo rolne może być beneficjentem działania? A jeśli tak to czy traktować to jako rozwój już prowadzonej działalności czy jako rozpoczęcie działalności gospodarczej i w związku z tym czy samozatrudnienie może być traktowane jako utworzenie pierwszego miejsca pracy?

Zgodnie z nowelizowanymi przepisami rozporządzenia wykonawczego, w ramach naboru w 2022 r. możliwe jest ubieganie się o wsparcie przez beneficjentów działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW na lata 2007-2013.

W ramach poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” nie ma możliwości udzielenia wsparcia finansowego na rozwój tzw. agroturystyki, rozumianej jako działalność wykonywana przez rolnika w czynnym gospodarstwie rolnym i niepodlegająca rejestracji w ewidencji działalności gospodarczej. Istnieje natomiast możliwość podjęcia działalności gospodarczej w ramach poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” regulują przepisy rozporządzenia wykonawczego m.in. w zakresie następujących kodów PKD:

- 55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania,
- 55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania,
- 55.30.Z Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe.

Zgodnie ze znowelizowanym przepisem § 2a ust. 1b rozporządzenia wykonawczego, przez podejmowanie działalności pozarolniczej rozumie się podejmowanie działalności pozarolniczej po raz pierwszy albo, podejmowanie działalności pozarolniczej ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, albo, rozszerzenie przedmiotu prowadzonej działalności pozarolniczej o rodzaj działalności określony kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy podejmowanej po raz pierwszy albo ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia wykreślenia kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy określającego dany rodzaj działalności z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Jednym z kryteriów przyznania pomocy jest zadeklarowanie w biznesplanie utworzenia co najmniej jednego miejsca pracy. Wynika z tego, że w przypadku rozszerzenia działalności pozarolniczej nie ma możliwości, aby występowało jedynie samozatrudnienie. W przypadku dywersyfikacji działalności pozarolniczej, rozszerzając przedmiot prowadzonej działalności pozarolniczej o nowy kod PKD konieczne jest utworzenie co najmniej jednego nowego miejsca pracy.

25. Czy gmina wiejska też musi być do 5 tysięcy mieszkańców?

§ 2 ust. 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia wykonawczego, wskazuje w jakiej miejscowości powinno być położone gospodarstwo rolne, w którym pracuje osoba fizyczna ubiegająca się o pomoc. Przepis ten, w przypadku gminy posiadającej status gminy wiejskiej nie precyzuje, jaka powinna być liczb mieszkańców takiej gminy.

26. Samochody osobowe, ale zarejestrowane jako ciężarowe ile procent pomocy może wydać beneficjent 50% jak w regulaminie, że na osobowe czy 100%, ponieważ zarejestrowane jako ciężarowe? Samochód wykorzystywany będzie w działalności, ale nie będzie to PKD związane z transportem zaczynamy?

Zgodnie z § 3 ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia wykonawczego, pomoc przyznaje się, jeżeli biznesplan, o którym mowa w ust. 1 przewiduje zakup wyłącznie nowych maszyn, urządzeń, środków transportu oraz wyposażenia – w ramach inwestycji, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. a, przy czym planowane wydatki na zakup samochodu osobowego nie mogą stanowić więcej niż 50% kwoty pomocy.

Aby ustalić czy planowany do zakupu przez Wnioskodawcę samochód jest samochodem osobowym, należy odnieść się do przepisów Prawa o ruchu drogowym, zgodnie z którym:

- samochód osobowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu,
- samochód ciężarowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków; określenie to obejmuje również samochód ciężarowo-osobowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków i osób w liczbie od 4 do 9 łącznie z kierowcą.

27. Brak instrukcji wypełniania oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa w instrukcji wypełniania wniosku. Czy można prosić o omówienie tego załącznika?

„Oświadczenie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa wraz z załącznikami” a także zasady wypełniania ww. oświadczenia opublikowano na stronie internetowej Agencji, w części dotyczącej dokumentacji aplikacyjnej dot. poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”, w punkcie 3. Instrukcja wypełniania wniosku o przyznanie pomocy oraz materiały pomocnicze lokalizacja: <https://www.gov.pl/web/arimr/dokumenty-aplikacyjne22>.

Wskazówki dot. wypełniania Oświadczenia zawarto w odpowiedzi na pytanie nr 6.

28. W formularzu de minimis będąc rolnikiem prowadzącym kilkuhektarowe gospodarstwo na własny użytek powinien wypełnić punkt C czy pozostawić ten punkt pusty?

Sposób wypełnienia „Formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis” został szczegółowo opisany w sekcji F „Instrukcji wypełniania wniosku o przyznanie pomocy dla poddziałania 6.2”.

Zgodnie z powyższym, kwoty wykorzystane przez przedsiębiorstwo w ramach różnego rodzaju form wsparcia sumują się i są odnoszone do limitów określonych w ramach przepisów przyjętych przez Państwa Członkowskie. W przypadku Wnioskodawcy, który prowadzi już działalność w sektorze rolnym lub w sektorze rybołówstwa i akwakultury, koniecznym będzie zapewnienie rozdzielności rachunkowej ww. działalności i pozostałej działalności gospodarczej, na którą ubiega się o pomoc w ramach operacji typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”. Wynika to z konieczności uniemożliwienia przenoszenia na ww. działalność w rolnictwie lub w rybołówstwie (z obniżonym limitem) korzyści wynikającej z uzyskanej pomocy *de minimis* w limicie 200 000 euro (lub 100 000 euro).

Jeżeli Wnioskodawca nie zapewni rozdzielności działalności lub wyodrębnienia kosztów, tak aby działalność w sektorach wyłączonych z zakresu stosowania rozporządzenia 1407/2013 nie odnosiła korzyści z pomocy *de minimis* przyznanej zgodnie z tym rozporządzeniem, to wówczas może korzystać jedynie z pomocy do wysokości limitu wynoszącego:

- 20 000 euro dla osób, które prowadzą działalność w sektorze rolnym,
- 30 000 euro dla osób, które prowadzą działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

Mając na uwadze powyższe, należy wypełnić część C „Formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis” wpisując zgodnie ze stanem faktycznym „tak” lub „nie” w odpowiedzi na pytania dotyczące rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej przez podmiot wnioskujący o przyznanie przedmiotowej pomocy.

29. Czy osoba, która jest na podwójnym KRUS, bo już prowadzi firmę może skorzystać z dofinansowania?

Zgodnie z § 2a ust. 1b rozporządzenia wykonawczego przez podejmowanie działalności pozarolniczej rozumie się:

- 1) podejmowanie działalności pozarolniczej po raz pierwszy albo
- 2) podejmowanie działalności pozarolniczej ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, albo
- 3) rozszerzenie przedmiotu prowadzonej działalności pozarolniczej o rodzaj działalności określony kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy podejmowany po raz pierwszy albo ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia wykreślenia kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy określającego dany rodzaj działalności z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Mając na uwadze powyższe, osoby prowadzące działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy mogą ubiegać się o przedmiotową pomoc, jeżeli będą o nią wnioskować w ramach innego kodu PKD na poziomie podklasy niż dotychczasowy.

Niemniej jednak należy podkreślić, że zgodnie z § 16 pkt 3 i 4 rozporządzenia wykonawczego beneficjent pomocy zobligowany jest do dokonania, nie później niż do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy, zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych i podlegania tym ubezpieczeniom co najmniej do dnia upływu terminu zobowiązania. Zobligowany jest również do zaprzestania podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników nie później niż do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy.

30. Czy istnieje możliwość wydłużenia terminu na złożenie I wniosku o płatność w związku z opóźnieniami urzędu związanym z wydaniem np. pozwolenia na budowę?

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1196 z późn. zm.):* decyzję o przyznaniu pomocy wydaje się z zastrzeżeniem dopełnienia przez beneficjenta, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji, następujących warunków:

- 1) rozpoczęcia realizacji biznesplanu;
- 2) podjęcia wykonywania działalności pozarolniczej, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 5, zgodnie z danymi wpisanymi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej –

w przypadku, gdy ta działalność nie podlega obowiązkowi zgłoszenia do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązującą do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych;

3) złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy.

Beneficjent, na podstawie art. 67b ust. 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, ma możliwość wydłużenia terminu na spełnienie warunków przyznania pomocy lub zobowiązań w przypadku, gdy brak możliwości terminowej realizacji zobowiązań wynika z zakażeń wirusem SARS-CoV-2 lub wprowadzenia stanu nadzwyczajnego w związku z zakażeniami tym wirusem. Wniosek o uzgodnienie późniejszego terminu na dopełnienie warunków, z zastrzeżeniem, których wydana została decyzja o przyznaniu pomocy lub realizację innych zobowiązań składa się do właściwego Dyrektora Oddziału Regionalnego Agencji.

W przypadku gdy beneficjenci składają wnioski o uzgodnienie późniejszego terminu na złożenie wniosku o płatność pierwszej raty pomocy Dyrektor OR rozpatruje je indywidualnie w oparciu o tryb określony w ww. ustawie, w zależności od stanu faktycznego danej sprawy, z uwzględnieniem zasad i warunków określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej. Zmiana taka nie może być bowiem sprzeczna z przepisami unijnymi określającymi m.in. termin na rozpoczęcie realizacji biznesplanu. Zgodnie z art. 19 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) 1305/2013 realizacja planu biznesowego musi rozpocząć się najpóźniej w terminie dziewięciu miesięcy od daty decyzji o przyznaniu pomocy.

31. W przypadku tworzenia miejsc pracy, czy musi to być pełen etat?

Zgodnie z § 16 ust. 2, rozporządzenia wykonawczego Wnioskodawca jest zobowiązany utworzyć, w wyniku realizacji operacji, wskazaną w biznesplanie liczbę miejsc pracy i utrzymać te miejsca pracy przez okres co najmniej 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy. Realizacja zobowiązania następuje poprzez zatrudnienie pracowników na podstawie umów o pracę. Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, planowane do utworzenia miejsca pracy wskazywane są w biznesplanie w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.

Zobowiązanie utrzymania osiągniętego przyrostu miejsc pracy, należy rozumieć, jako zobowiązanie utrzymania poziomu zatrudnienia ustalonego jako sumę momentu bazowego i liczby utworzonych w wyniku realizacji operacji nowych miejsc pracy (w liczbie nie mniejszej niż zadeklarowana w biznesplanie) w przeliczeniu na pełne etaty w każdym rocznym okresie z 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy.

Dopuszczalne jest zatrudnianie osób w niepełnym wymiarze czasu pracy (tzn. część etatu), przy czym suma etatów cząstkowych powinna wynosić, co najmniej taką liczbę etatów, do utworzenia której Wnioskodawca zobowiązał się w biznesplanie.

Od momentu utworzenia danego miejsca pracy (tj. zatrudnienia danego pracownika) Beneficjent będzie zobowiązany do utrzymania ciągłości tego miejsca pracy do dnia upływu 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy. Przy czym nie chodzi o zachowanie ciągłości umowy o pracę dla konkretnego pracownika tylko dla stanowiska (etatu). Ocena wywiązania się z tego zobowiązania będzie przeprowadzana w okresach rocznych pozwalających na obliczenie średniego stanu zatrudnienia (dla każdego z lat trwania zobowiązania).

Należy również pamiętać, iż okres przebywania przez pracowników na urloпах bezpłatnych, macierzyńskich, rodzicielskich i wychowawczych nie będzie uwzględniany przy obliczaniu średniego poziomu zatrudnienia w roku.

32. Czy można rozpocząć działalność w ramach PKD 49.41.Z Transport drogowy towarów, na tzw. bus-taxi (transport towarów do 3,5 tony)?

Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym, premia może zostać przyznana na prowadzenie działalności w ramach kodu PKD 49.41.Z Transport drogowy towarów.

Premia udzielana w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ma charakter pomocy de minimis. Zgodnie z przepisami art. 3 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis: „Pomoc de minimis nie może zostać wykorzystana na nabycie pojazdów przeznaczonych do transportu drogowego towarów”. W ww. rozporządzeniu znalazło się następujące stwierdzenie: „W związku z nadwyżką mocy przewozowych w sektorze transportu drogowego towarów oraz z uwagi na cele polityki transportowej w zakresie natężenia ruchu i transportu towarowego, z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia należy wykluczyć pomoc na nabycie pojazdów przeznaczonych do transportu drogowego towarów przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność zarobkową w zakresie transportu drogowego towarów”.

W związku z powyższym, wykluczony ze wsparcia jest zakup środków transportu przeznaczonych do prowadzenia działalności zarobkowej w zakresie transportu drogowego towarów.

33. Dokument o przychodach składany na koniec każdego roku – brak dokumentu, nie znamy zobowiązania, które będzie dotyczyć rolnika a tym samym tego co będziemy musieli wykonać dla naszego klienta.

Zobowiązanie, o którym mowa w pytaniu wynika z zapisów § 16 pkt 11 i 12 rozporządzenia wykonawczego zgodnie, z którym Beneficjent powinien osiągnąć przychody z tytułu prowadzenia działalności, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 5 oraz w § 5, w wysokości nie mniejszej niż wydatki poniesione na utrzymanie utworzonych miejsc pracy takie jak wynagrodzenia pracowników i składki z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w tym opłacane za osobę, która otrzymała pomoc i podjęła we własnym imieniu działalność pozarolniczą, w każdym roku podatkowym następującym po roku złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, o którym mowa w § 14 ust. 1, kończącym się w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub w pkt 2 lit. a tiret pierwsze, w przypadku zatrudniania pracowników;

Ponadto powinien przekazywać dyrektorowi oddziału regionalnego Agencji informacje o osiągniętych przychodach, o których mowa w pkt 11, za każdy zakończony rok podatkowy, w terminie 30 dni od zakończenia roku podatkowego, na formularzu udostępnionym przez Agencję.”

Dokument będzie udostępniony przez Agencję i będzie on zgodny z wymogiem zawartym w rozporządzeniu wykonawczym.

34. Zasoby materiale – czy to oznacza zeznanie majątkowe beneficjenta?

Oznacza to, że będziemy wpisywać wszystkie grunty (to może być nawet kilkadziesiąt działek), budynki gospodarcze, sprzęty rolnicze i inne. W instrukcji nie określono co trzeba wpisać. Jako przykład podano grunty rolne, które nijak się mają do działalności. „Należy ująć w tabeli jedynie te elementy, które stanowią najważniejszą część zaplecza dla planowanej operacji (w takim przypadku należy dołączyć w formie oddzielnej informacji spis pozostałych zasobów materialnych).” – Czy oznacza to, że mamy ująć w biznes planie to co będzie używane do działalności, a zeznanie majątkowe dołączyć jako załącznik? W biznes planie natomiast jest odnośnik na dole strony do tej części i brzmi on następująco „Należy wykazać posiadane zasoby

materialne, jakie Wnioskodawca posiada do podjęcia działalności pozarolniczej na dzień ubiegania się o pomoc.” – to sugeruje, że wpisujemy tylko to co może być używane do działalności, a zeznanie majątkowe dołączyć jako załącznik? W biznes planie natomiast jest odnośnik na dole strony do tej części i brzmi on następująco „Należy wykazać posiadane zasoby materialne, jakie Wnioskodawca posiada do podjęcia działalności pozarolniczej na dzień ubiegania się o pomoc.” – to sugeruje, że wpisujemy tylko to co może być używane do działalności.

Wymóg dot. opisu posiadanych zasobów materialnych nie jest tożsamy z koniecznością przedstawienia zeznania majątkowego. Przywołane w pytaniu grunty rolne nie muszą być bezpośrednio związane z realizacją operacji, jeśli stanowią jednak majątek wnioskodawcy, mogą np. w przypadku zamiaru ich zbycia stanowić źródło kapitału niezbędnego do realizacji operacji, ponadto wpływy z działalności rolniczej wnioskodawca może zadeklarować jako źródło finansowania operacji. Wówczas informacja taka może być bardzo istotna przy ocenie możliwości realizacji operacji.

§ 3 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia wykonawczego wskazuje, że biznesplan zawiera „opis wyjściowej sytuacji ekonomicznej podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, obejmujący informacje dotyczące źródeł finansowych i zasobów materialnych, jakie podmiot ten posiada do podjęcia działalności pozarolniczej, w tym gruntów, budynków i budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia (...)”. Wnioskodawca powinien wskazać istotne zasoby materialne (środki trwałe), jakie podmiot ten posiada w momencie wnioskowania o pomoc finansową na rozpoczęcie działalności gospodarczej objętej wnioskiem o przyznanie pomocy, co zapewni możliwość rzetelnej analizy racjonalności dokonanych zakupów.

35. Czy we wniosku w oświadczeniu o przyznanej pomocy de minimis dodajemy pomoc uzyskaną przez małżonka?

Tak, o ile małżonkowie prowadzą wspólnie gospodarstwo rolne, jeśli między małżonkami nie została ustanowiona rozdzielnosc majątkowa.

36. Emerytura – czy można podczas premii przejść na emeryturę z ZUS lub KRUS. Na jakiej podstawie jest do dozwolone/niedozwolone i w jaki sposób zrobić to tak żeby uniknąć niedopełnienia jakiegos zobowiązania.

Wnioskodawca powinien przede wszystkim przeanalizować katalog zobowiązań wynikających z przyznania pomocy, odnieść to do swoich planów dot. przejścia na emeryturę i ewentualnie skonsultować się z instytucją prowadzącą ubezpieczenia społeczne (ZUS, KRUS), tak aby uzyskać jednoznaczne potwierdzenie, że status świadczeniobiorcy nie będzie rzutował na możliwość spełnienia zobowiązań wynikających z poniżej rozporządzenia § 16 pkt 3) i 4), tj.:

- dokonać nie później niż do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych i podlegać tym ubezpieczeniom co najmniej do dnia upływu terminu zobowiązania, o którym mowa w pkt 1, a w przypadku gdy korzysta z uprawnienia, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, 1479, 1629, 1633 i 2212), podlegać tym ubezpieczeniom co najmniej od dnia wypłaty drugiej raty pomocy do dnia upływu terminu zobowiązania, o którym mowa w pkt 1;
- zaprzestać podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników nie później niż do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy;”.

Warunki powyższe będą odzwierciedlone w decyzji o przyznaniu pomocy.

37. Czy w przypadku inwestycji budowlanej, najpóźniej w dniu złożenia wopp wnioskodawca musi już dołączyć pozwolenie budowlane lub zgłoszenie?

Zgodnie z przepisami § 14 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia wykonawczego, pozwolenie lub zgłoszenie budowlane należy dołączyć do wniosku o płatność pierwszej raty.

38. Co w sytuacji jeżeli osoba fizyczna zawiesiła działalność w roku 2018, i następnie została zamknięta w CEIDG z datą 01.05.2021 r.? Czy taka osoba może ubiegać się o wsparcie w ramach kodu PKD, pod którym wcześniej prowadziła działalność?

Zgodnie z przepisami § 2a ust. 1b pkt 2 rozporządzenia wykonawczego podejmowanie działalności pozarolniczej rozumie się poprzez podejmowanie tej działalności ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia, które poprzedzają dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Zatem jeśli działalność była zawieszona w 2018 roku to istnieje możliwość ubiegania się o wsparcie w ramach kodu PKD, pod którym była ona wcześniej prowadzona, ponieważ minęło ponad 24 miesiące od jej ostatniego zawieszenia.

39. Czy są przyznawane punkty za kwalifikacje zawodowe, jeśli potencjalny beneficjent ma wykształcenie średnie, ale nie jest związane stricte z kierunkiem działalności?

W przypadku posiadania przez osobę ubiegającą się o przyznanie pomocy wykształcenia średniego punkty zostaną przyznane niezależnie od rodzaju podejmowanej działalności pozarolniczej, wymienionej w załączniku do rozporządzenia.

40. Jeżeli ktoś ma wykształcenie zawodowe, a posiada specjalistyczne kursy to otrzyma jakieś punkty?

W przypadku posiadania przez osobę ubiegającą się o przyznanie pomocy wykształcenia zawodowego, punkty mogą zostać przyznane tylko w przypadku gdy osoba ta posiada kwalifikacje w zawodzie związanym z podjęciem określonej działalności pozarolniczej, wymienionej w załączniku do rozporządzenia. Ukończenie specjalistycznych kursów nie stanowi przesłanki do przyznania dodatkowych punktów.

41. Jeśli Beneficjent utworzy miejsce pracy, a pracownik zwolni się - Beneficjent będzie szukał nowego pracownika i zrekrutuje takiego dopiero po 3 miesiącach. Czy będą jakieś konsekwencje z tego tytułu dla Beneficjenta?

Beneficjent powinien utworzyć przewidziane w biznesplanie miejsca pracy, do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy oraz utrzymać osiągnięty przyrost miejsc pracy w okresie co najmniej 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy. Planowane do utworzenia miejsca pracy wskazywane są w biznesplanie w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.

W przypadku niespełnienia ww. warunku, jeśli beneficjentowi nie przysługiwałaby pomoc na podstawie sumy punktów pomniejszonej o liczbę punktów przyznanych z tytułu niezrealizowanego działania, zwrotowi podlega 100% kwoty pierwszej raty pomocy.

W przypadku gdy beneficjent utworzył miejsca pracy w liczbie mniejszej niż przewidziana w biznesplanie, ale liczba utworzonych miejsc pracy odpowiada liczbie miejsc pracy uzasadniającej przyznanie pomocy w kwocie, która została beneficjentowi przyznana, i mniejsza liczba utworzonych miejsc pracy pozwala

zachować spójność operacji, w tym w zakresie inwestycji w środki trwałe, pierwsza rata pomocy nie podlega zwrotowi, o którym mowa powyżej.

42. Mam z żoną rozdzielczość majątkową, dwa gospodarstwa i oddzielne numery gospodarstwa. Rozumiem, że możemy złożyć dwa wnioski o przyznanie pomocy.

O pomoc w ramach przedmiotowego poddziałania może ubiegać się zarówno rolnik, małżonek rolnika jak i domownik, niezależnie od statusu majątkowego każdego z nich i niezależnie od tego czy pracują w jednym czy w osobnych gospodarstwach rolnych. Każda z osób ubiegających się o przyznanie pomocy powinna posiadać własny numer identyfikacyjny (numer producenta) nadany w trybie przepisów ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów.

43. Czy jeżeli wnioskodawca planuje działalność w ramach dwóch kodów PKD, z których jeden z nich jest innowacyjny, a drugi nie, punkty są przyznawane w pełnej wysokości czy proporcjonalnie?

Zgodnie z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia wykonawczego jeżeli operacja wpływa na realizację celów przekrojowych, o których mowa w art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny *na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich* (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), w zakresie innowacyjności, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 lit. a, w odniesieniu do gminy, na obszarze której będzie zlokalizowane stałe miejsce wykonywania działalności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy w przypadku operacji niezwiązanych z nieruchomością, albo miejsce realizacji operacji w przypadku operacji związanych z nieruchomością - przyznaje się 2 punkty.

Punkty z ww. tytułu w pełnej wysokości zostaną przyznane, jeżeli przynajmniej jeden kod PKD wskazany we wniosku.

44. Czy transport inwentarza żywego jest wykluczony z programu?

Wsparciem mogą być objęte tylko wydatki dotyczącego wspieranego zgodnie z przepisami rozporządzenia kodu PKD. Kody PKD dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz usług wspierających je nie są objęte wsparciem gdyż nie są ujęte w ww. załączniku do rozporządzenia.

Dodatkowo należy mieć na uwadze, że w przypadku gdy planowana działalność związana byłaby z zakupem pojazdu przeznaczonego do działalności zarobkowej w zakresie transportu drogowego towarów, z uwagi na charakter *pomocy de minimis*, zgodnie z przepisami art. 3 ust. 2 *rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*: „Pomoc de minimis nie może zostać wykorzystana na nabycie pojazdów przeznaczonych do transportu drogowego towarów”. W ww. rozporządzeniu znalazło się następujące stwierdzenie: „W związku z nadwyżką mocy przewozowych w sektorze transportu drogowego towarów oraz z uwagi na cele polityki transportowej w zakresie natężenia ruchu i transportu towarowego, z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia należy wykluczyć pomoc na nabycie pojazdów przeznaczonych do transportu drogowego towarów przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność zarobkową w zakresie transportu drogowego towarów”. W związku z powyższym, wykluczony ze wsparcia jest zakup pojazdów przeznaczonych do działalności zarobkowej w zakresie transportu drogowego towarów.

45. Czy w ramach rozwijania działalności gospodarczej możliwe jest otrzymanie premii na kod PKD który mieliśmy wpisany do CEIDG ale nie wykonywaliśmy działalności w tym zakresie?

Zgodnie z przepisami rozporządzenia, przez podejmowanie działalności pozarolniczej rozumie się m. in. rozszerzenie przedmiotu prowadzonej działalności pozarolniczej o rodzaj działalności określony kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy podejmowany po raz pierwszy albo ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia wykreślenia kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy określającego dany rodzaj działalności z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Weryfikacja prowadzonej działalności gospodarczej w ramach określonego kodu PKD odbywa się zgodnie z danymi wpisanymi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Wobec powyższego, aby stwierdzić czy dana działalność o określonym kodzie PKD nie była prowadzona w tym samym zakresie musi jednoznacznie wynikać z CEIDG (informacja o zawieszeniu/wykreśleniu danego kodu PKD). Możliwość rozwijania działalności gospodarczej w ramach tego samego kodu PKD, który został wpisany już wcześniej do CEIDG, tak jak wspomniano powyżej, uzależniona jest od ustalenia czy dana działalność była zawieszona/wykreślona z CEIDG.

46. Obecnie opłacam KRUS ale w trakcie ewentualnej realizacji biznesplanu nabędę prawo do emerytury. Czy mimo to mogę skorzystać z programu?

Tak, przepisy rozporządzenia wykonawczego nie uniemożliwiają skorzystanie z pomocy w ramach przedmiotowego poddziałania w przypadku osób, które będą miały ustalone prawo do emerytury.

Zgodnie z § 16 pkt 3 rozporządzenia wykonawczego Beneficjent powinien dokonać nie później niż do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych i podlegać tym ubezpieczeniom co najmniej do dnia upływu terminu zobowiązania, tj. co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, a w przypadku gdy korzysta z uprawnienia, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, 1479, 1629, 1633 i 2212), podlegać tym ubezpieczeniom co najmniej od dnia wypłaty drugiej raty pomocy do dnia upływu terminu zobowiązania.

Wskazany w § 16 pkt 1 ww. rozporządzenia termin zobowiązań obejmuje okres do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Wobec powyższego, w okresie co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, Beneficjent, w związku ze skorzystaniem z pomocy w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”, jest zobowiązany podlegać ubezpieczeniom społecznym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, przez co rozumiemy ubezpieczenie w pełnym zakresie.

Zgodnie z art. 1 Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887) ubezpieczenia społeczne obejmują:

- ubezpieczenie emerytalne;
- ubezpieczenia rentowe;
- ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej „ubezpieczeniem chorobowym”;
- ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej „ubezpieczeniem wypadkowym”.

47. Czy jeżeli ktoś zakłada nową działalność, to "rozpoczęcie realizacji biznesplanu - zakup środka trwałego lub kroki zmierzające do przekazanie jego w posiadanie" oznacza, że środek należy kupić ze "swoich" przed złożeniem wniosku o pierwszą ratę?

W myśl przepisów określonych w rozporządzeniu wykonawczym, decyzję o przyznaniu pomocy wydaje się, z zastrzeżeniem dopełnienia przez beneficjenta w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji, następujących warunków:

- rozpoczęcia realizacji biznesplanu;
- podjęcia wykonywania działalności pozarolniczej, zgodnie z danymi wpisanymi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej - w przypadku, gdy ta działalność nie podlega obowiązkowi zgłoszenia do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych;
- złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy po spełnieniu warunku, o którym mowa w pkt 2;
- uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – w przypadku, gdy w związku z realizacją biznesplanu jest wymagane uzyskanie takiej decyzji zgodnie z przepisami o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Za rozpoczęcie realizacji biznesplanu uznaje się rozpoczęcie realizacji biznesplanu przez dokonanie czynności mającej na celu realizację określonych w nim działań, zwłaszcza przez:

- rozpoczęcie prac związanych z inwestycjami, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 3 lit. b;
- zawarcie umowy, w wyniku której ma nastąpić przeniesienie własności lub posiadania maszyny, urządzenia lub wyposażenia;
- nabycie środka trwałego lub dokonanie czynności, w wyniku której ma nastąpić przeniesienie własności lub posiadania środka trwałego;
- utworzenie co najmniej jednego ze wskazanych w biznesplanie miejsc pracy, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3;
- (uchylony).

Przy czym należy pamiętać, że zgodnie z przepisami rozporządzenia (§ 3 ust. 7) pomocy nie można udzielić na wydatki poniesione przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Po złożeniu wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, premia zostaje wypłacona w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o płatność wraz z dokumentami, na rachunek bankowy beneficjenta wskazany we wniosku o płatność. Oznacza to, że wydatki związane z planowanymi działaniami, mogą być ponoszone po otrzymaniu przez Agencję wypłaty pierwszej raty pomocy, jak również po złożonym wniosku o przyznanie pomocy a przed wydaniem decyzji o przyznaniu pomocy (możliwa realizacja planowanych inwestycji z wykorzystaniem własnych środków finansowych). Należy pamiętać, że złożenie wniosku o przyznanie pomocy nie jest tożsame z tym, iż pomoc zostanie przyznana, ryzyko prowadzenia działalności bez pewności przyznania pomocy leży po stronie Wnioskodawcy.

48. Kod PKD - agroturystyka. Czy jest możliwość uzyskania punktów za innowacyjność gdy wg narzędzia będzie to działalność nieinnowacyjna? Zamierzam świadczyć usługi w ramach tego kodu PKD innowacyjne nie tylko na terenie gminy też na terytorium kraju.

W ramach poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” nie ma możliwości udzielenia wsparcia finansowego na rozwój tzw. agroturystyki, rozumianej jako działalność wykonywana przez rolnika w czynnym gospodarstwie rolnym i niepodlegająca rejestracji w ewidencji działalności gospodarczej. Istnieje natomiast możliwość podjęcia działalności gospodarczej w ramach poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” regulują przepisy rozporządzenia wykonawczego m.in. w zakresie następujących kodów PKD:

- 55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania,
- 55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania,
- 55.30.Z Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe.

Zgodnie z „Instrukcją wypełniania Biznesplanu dla operacji typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” (...) operację uznaje się za innowacyjną, jeżeli poprzez ocenę innowacyjności działalności gospodarczej na obszarze gminy otrzymano wynik pozytywny, tj.: „operacja innowacyjna”. W przypadku otrzymania negatywnego wyniku, istnieje możliwość uzyskania w ramach tego kryterium 2 pkt, pod warunkiem, że Wnioskodawca w Biznesplanie w sposób wyczerpujący opíše, że podejmowana przez niego działalność będzie miała charakter innowacyjny. Wobec tego należy:

- wskazać, że w ramach planowanej do realizacji operacji wdrożone będą innowacyjne rozwiązania w zakresie produktu, procesu/ technologii, marketingu, organizacji i zarządzania;
- wskazać konkurencyjne przedsiębiorstwa działające na zdefiniowanym przez niego docelowym rynku i odnieść się, o ile to możliwe, do stosowanych przez nie rozwiązań w obszarze opisanym przez Wnioskodawcę, jako innowacja.

Dodatkowo należy wskazać, które wydatki z Tabeli nr 1 Biznesplanu będą miały wpływ na osiągnięcie celu dotyczącego innowacyjności i w jakim zakresie.

Następnie należy w szczególności, w odniesieniu do każdej pozycji, opisać:

- kategorię wydatku (z Tabel 1 i 2 Biznesplanu), która służy realizacji celu wdrożenia innowacji;
- wpływ innowacji na podejmowaną działalność gospodarczą – może to być np. poprawa jakości, podwyższenie konkurencyjności, zwiększenie asortymentu, wejścia na nowe rynki, zwiększenie zdolności produkcyjnych, obniżenie jednostkowych kosztów pracy, zwiększenie elastyczności usług/produkcji, poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy dla pracowników oraz chroniące środowisko;
- dokument potwierdzający innowacyjność wdrażanego rozwiązania – np. analiza rynku, z której wynika, iż rozwiązanie będzie innowacyjne, w tym wskaźnik opisujący poziom potencjału innowacyjnego, ekspertyzy, opinie, opisy systemu, patenty i inne.

49. Czy chcąc otworzyć np. stację kontroli opryskiwaczy, premię przeznaczam na wyposażenie takiej stacji, potrzebuję małego samochodu dostawczego - czy tutaj obowiązuje limit maks 50% kosztów na to auto tak jak przy samochodzie dostawczym?

Zgodnie z § 3 ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia wykonawczego, pomoc przyznaje się, jeżeli biznesplan, o którym mowa w ust. 1 przewiduje zakup wyłącznie nowych maszyn, urządzeń, środków transportu oraz wyposażenia – w ramach inwestycji, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. a, przy czym planowane wydatki na zakup samochodu osobowego nie mogą stanowić więcej niż 50% kwoty pomocy.

Aby ustalić czy planowany do zakupu przez Wnioskodawcę samochód jest samochodem osobowym, należy odnieść się do przepisów Prawa o ruchu drogowym, zgodnie, z którym:

- samochód osobowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu,
- samochód ciężarowy – pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków; określenie to obejmuje również samochód ciężarowo-osobowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków i osób w liczbie od 4 do 9 łącznie z kierowcą.

50. Pytanie dotyczy naboru z 2020r.- decyzje otrzymywane przez beneficjentów zawierają termin na złożenie wniosku o II płatność do 31.08.2023r. czy terminy te będą wydłużane? Jeżeli tak to w jaki sposób?

Zgodnie ze znowelizowanym przepisem § 17 ust. 1 ww. rozporządzenia „Drugą ratę pomocy w wysokości odpowiednio 30 000 zł, w przypadku, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, 40 000 zł, w przypadku, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 2, i 50 000 zł, w przypadku, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 3, wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się po realizacji biznesplanu, jednak nie później niż do dnia upływu 2 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do dnia 31 sierpnia 2025 r. (...).”

Zatem ww. przepis jest istotny dla podmiotów, którym przyznano pomoc w 2020 r. oraz dla podmiotów, którym ta pomoc zostanie przyznana w 2021 r. (w wyniku zakończenia postępowań o przyznanie pomocy wszczętych w związku ze złożeniem w 2020 r. wniosku o przyznanie pomocy), gdyż zmienia na późniejszy ostateczny termin na złożenie wniosku o płatność drugiej raty z 31 sierpnia 2023 r. na 31 sierpnia 2025 r. Wynika z tego, że beneficjent po realizacji biznesplanu będzie mógł złożyć wniosek o płatność drugiej raty nie później niż do dnia upływu 2 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do dnia 31 sierpnia 2025 r.

51. Wnioskodawca planuje prowadzić działalność pod odpowiednim kodem PKD, pod tym samym kodem działalność prowadzi jego brat (pod tym samym adresem) czy jest to czynnik dyskwalifikujący wnioskodawcę.

Przepisy regulujące prowadzenie działalności gospodarczej określone są w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 j.t.) zwanej dalej „ustawą”. Przepisy ww. ustawy nie zabraniają prowadzenia dwóch odrębnych działalności gospodarczych w tej samej lokalizacji. Podobnie przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1196, z późn. zm.) nie zawierają ograniczeń w tym zakresie.

Niemniej jednak sytuacja, kiedy o pomoc w ramach poddziałania 6.2 ubiega się wnioskodawca, planujący podjęcie działalności identycznej wg kodu PKD i zakresu świadczonych usług z działalnością prowadzoną dotychczas przez brata w tej samej lokalizacji, może budzić wątpliwości pod kątem potencjalnego tworzenia sztucznych warunków celem uzyskania korzyści sprzecznej z celami sektorowego prawodawstwa rolnego wskazanej w art. 60 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1306/2013, tj.: „Bez uszczerbku dla przepisów szczególnych, osobom fizycznym ani prawnym nie przyznaje się jakichkolwiek korzyści wynikających z sektorowego prawodawstwa rolnego, jeżeli stwierdzono, że warunki wymagane do uzyskania takich korzyści zostały sztucznie stworzone, w sprzeczności z celami tego prawodawstwa.”

W przypadku zidentyfikowania symptomów tworzenia sztucznych warunków, wnioskodawca powinien wyjaśnić faktyczne powody uruchomienia działalności gospodarczej i wykazać uzasadnienie ekonomiczne oraz funkcjonalną i organizacyjną odrębność od działalności gospodarczej małżonka.

Ponadto należy pamiętać, iż zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U.2021.2137 j.t.): „Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.”.

Ocena, czy dany projekt nie wpisuje się w przesłanki określone art. 60 rozporządzenia 1306/2013 przeprowadzana jest przez oddział regionalny ARiMR na podstawie całości przekazanej dokumentacji aplikacyjnej (wniosek o przyznanie pomocy wraz z załącznikami i wyjaśnieniami).

52. Czy termin zrealizowania biznesplanu -2 lata od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do dnia 31 sierpnia 2025r dotyczy też beneficjentów z roku 2021? Ponieważ w decyzjach mają oni termin graniczny na złożenie wniosku o drugą ratę sierpień 2023 roku.

Zgodnie ze znowelizowanym przepisem § 17 ust. 1 ww. rozporządzenia „Drugą ratę pomocy w wysokości odpowiednio 30 000 zł, w przypadku, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, 40 000 zł, w przypadku, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 2, i 50 000 zł, w przypadku, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 3, wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się po realizacji biznesplanu, jednak nie później niż do dnia upływu 2 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do dnia 31 sierpnia 2025 r. (...).”

Zatem ww. przepis jest istotny dla podmiotów, którym przyznano pomoc w 2020 r. oraz dla podmiotów, którym ta pomoc zostanie przyznana w 2021 r. (w wyniku zakończenia postępowań o przyznanie pomocy wszczętych w związku ze złożeniem w 2020 r. wniosku o przyznanie pomocy), gdyż zmienia na późniejszy ostateczny termin na złożenie wniosku o płatność drugiej raty z 31 sierpnia 2023 r. na 31 sierpnia 2025 r. Wynika z tego, że beneficjent po realizacji biznesplanu będzie mógł złożyć wniosek o płatność drugiej raty nie później niż do dnia upływu 2 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do dnia 31 sierpnia 2025 r.

53. Dzień dobry czy są ograniczenia wydatkowania kwoty pomocy w przypadku zakupu samochodów dostawczych?

Zgodnie z § 3 ust. 2 pkt 2 b) rozporządzenia wykonawczego, planowane wydatki na zakup samochodu osobowego nie mogą stanowić więcej niż 50% kwoty pomocy. Ograniczenie to nie dotyczy innych środków transportu.

54. Czy jeśli nie będzie prac remontowych to czy muszę mieć umowę użyczenia pomieszczeń jeśli działalność będzie zarejestrowana w nieruchomości, do której nie mam prawa własności?

Zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego, stałe miejsce wykonywania działalności pozarolniczej, które zostanie wskazane przy rejestracji przedsiębiorstwa w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, w przypadku inwestycji niezwiązanych z nieruchomością, musi znajdować się w miejscowości należącej do:

- gminy wiejskiej,
- gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców,
- gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców.

Podczas weryfikacji wniosku o płatność pierwszej raty pomocy sprawdzane będzie czy Beneficjent zarejestrował pozarolniczą działalność gospodarczą w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej pod zadeklarowanym adresem w zakresie przedmiotu działalności pozarolniczej określonego w biznesplanie.

Należy mieć na uwadze, że Beneficjent zobligowany jest do realizacji operacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Należy mieć zatem również na uwadze przepisy dotyczące zasad i możliwości dokonywania rejestracji w CEIDG. Zgodnie z art. 17 Ustawy o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2018 r. poz. 647 z późn. zm.), przedsiębiorca wpisany do CEIDG jest obowiązany posiadać tytuł prawny do nieruchomości, których adresy, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 6, podlegają wpisowi.

55. Czy stworzenie 1 miejsca pracy jest już moje samozatrudnienie i wówczas otrzymam 150 tys. zł dotacji?

Zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego pomoc przyznaje się, jeżeli biznesplan, o którym mowa w ust. 1 przewiduje utworzenie, co najmniej jednego miejsca pracy, związanego bezpośrednio z podejmowaną działalnością pozarolniczą objętą pomocą.

Samozatrudnienie jest uznawane za utworzenie miejsca pracy w ramach operacji typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” tylko w sytuacji, kiedy Wnioskodawca na dzień ubiegania się o pomoc nie ma wpisu w CEIDG lub też, gdy od dnia zawieszenia lub zakończenia (na podstawie CEIDG) prowadzonej dotychczas działalności gospodarczej minęły, co najmniej 24 miesiące.

W ramach samozatrudnienia możliwe jest uzyskanie pomocy w wysokości 150 000 zł, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, który stanowi, że pomoc przyznaje się w wysokości 150 000 zł, jeżeli operacja przewiduje utworzenie, co najmniej 1 miejsca pracy.

56. Czy ubezpieczony w KRUS w pełnym zakresie na wniosek posiadając 0,30 ha użytków rolnych umożliwi staranie się o premie?

Zgodnie Ustawą z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju przez gospodarstwo rolne - należy przez to rozumieć gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego o obszarze nie mniejszym niż 1 ha użytków rolnych.

Natomiast zgodnie z ww. definicją w rozumieniu Kodeksu cywilnego za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów, o których mowa w art. 1 niniejszego rozporządzenia, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

Uwzględniając powyższe, prowadzenie upraw na powierzchni 0,30 ha nie jest spełnieniem definicji gospodarstwa rolnego.

57. Czy umowa najmu, dzierżawy musi być zawarta w formie aktu notarialnego?

Zgodnie z § 9 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem

Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1196. z późn. zm.), do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się kopię umowy dzierżawy, najmu lub użyczenia nieruchomości, na podstawie której wnioskodawca posiada nieruchomość, na której będzie realizowana operacja, zawartej na okres co najmniej 6 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Natomiast zgodnie z „INSTRUKCJĄ WYPEŁNIANIA WNIOSKU O PRYZNANIE POMOCY NA OPERACJE TYPU „PREMIE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ” W RAMACH PODDZIAŁANIA 6.2 „POMOC NA ROZPOCZĘCIE POZAROLNICZEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH” OBJĘTEGO PROGRAMEM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020” dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości, na której będzie realizowana operacja, tj. umowa dzierżawy, najmu lub użyczenia nieruchomości na podstawie, której podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada tę nieruchomość, na której będzie realizowana operacja, zawarta na okres co najmniej 6 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy – jest dokument załączony w formie kopii. Ustawodawca nie wymaga, aby dokument najmu bądź dzierżawy, itp. był zawarty w formie aktu notarialnego lub potwierdzony u notariusza.

58.Czy np. na drugi dzień po złożeniu wniosku można rozpocząć działalność gospodarczą?

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1196, z późn. zm.) rozpoczęcie realizacji biznesplanu musi nastąpić w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

Natomiast zgodnie z § 3 ust. 7 ww. rozporządzenia wydatki ponoszone z tytułu prowadzenia zaplanowanej w biznesplanie działalności nie mogą być ponoszone przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Mając na uwadze powyższe przepisy, dopuszczalne jest założenie firmy i ponoszenie wydatków zgłoszonych do objęcia przedmiotową premią już po dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Wnioskodawca decydujący się na realizację inwestycji na tym etapie robi to na własne ryzyko. Zaplanowane inwestycje może pokrywać z własnych środków a następnie (w przypadku wydania decyzji przyznającej pomoc) rozliczyć je w ramach uzyskanych środków z premii, po przedstawieniu stosownych dowodów zakupu.

Dodatkowo informuję, że inwestycje poczynione w ramach realizacji założeń biznesplanu, w szczególności w zakresie inwestycji w środki trwałe powinny dotyczyć wyłącznie zaplanowanej działalności gospodarczej.

59.Co będzie się działo w przypadku śmierci wnioskodawcy przed zakończeniem 5 lat od rozpoczęcia działalności - zwrot premii przez spadkobierców?

Zgodnie z § 16 ww. rozporządzenia Beneficjent powinien: prowadzić działalność, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 5 oraz w § 5, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, a w przypadku działalności, która wymaga wpisu do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązującą do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych, co najmniej do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy; Definicja siły wyższej zawarta w art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego

rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 została określona jako otwarty katalog przypadków, których wystąpienie może zostać uznane za siłę wyższą lub wyjątkowe okoliczności. Zgodnie z przywołanym przepisem: Art. 2 ust. 2 rozporządzenia 1306/2013: Do celów finansowania WPR, zarządzania nią i monitorowania jej „siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności” mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach:

- śmierć beneficjenta;
- długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu;
- poważna klęska żywiołowa powodująca duże szkody w gospodarstwie rolnym;
- zniszczenie w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym;
- choroba epizootyczna lub choroba roślin dotykająca, odpowiednio, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw;
- wyłączenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego, jeśli takiego wyłączenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku.

Należy przez to rozumieć, że w przypadku wystąpienia siły wyższej czynności podejmowane przez wnioskodawców / beneficjentów z naruszeniem przepisów nie będą sankcjonowane poprzez nakładanie na stronę negatywnych konsekwencji. W związku z powyższym, jeżeli dojdzie do śmierci Beneficjenta konieczne jest wystąpienie do Oddziału Regionalnego / Biura Powiatowego, w którym był rozpatrywany wniosek o przyznanie pomocy, z wnioskiem o uwzględnienie siły wyższej wraz ze stosownym uzasadnieniem, w jaki sposób obecna sytuacja wpływa na brak możliwości wywiązania się ze zobowiązań nałożonych na Beneficjenta na mocy decyzji o przyznaniu pomocy w ramach poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”.

Zgłoszenie zaistnienia siły wyższej musi zostać dokonane właściwemu organowi przez beneficjenta lub przez upoważnioną przez niego osobę na piśmie, do którego należy dołączyć odpowiednie dowody, w ciągu 15 dni roboczych od dnia, w którym beneficjent lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać tej czynności. Zatem, jeżeli beneficjent zgłosi (na etapie przed złożeniem wniosku o płatność drugiej raty pomocy) zaistnienie siły wyższej jako przyczyny niezrealizowania biznesplanu i zdarzenie to zostanie przez Agencję uznane, wówczas nie będzie on podlegał sankcjom z tytułu niewywiązania się z podjętych zobowiązań. W takim przypadku beneficjent nie będzie zobowiązany do zwrotu otrzymanej pierwszej raty pomocy, ale nie będzie również mógł wnioskować o drugą ratę pomocy, gdyż warunkiem jej otrzymania jest realizacja założeń biznesplanu. Natomiast każdorazowo ostateczną decyzję podejmuje dyrektor właściwego terytorialnie oddziału regionalnego ARiMR, który dysponuje pełną dokumentacją sprawy.

60. Prosimy o wyjaśnienie części III.1.B – innowacyjność. Opis w instrukcji wygląda jakby odnosił się do jakiegoś innego programu a nie do Poddziałania 6.2. „Wpływ innowacji na podejmowaną działalność gospodarczą – może to być np. poprawa jakości, podwyższenie konkurencyjności, zwiększenie asortymentu, wejścia na nowe rynki, zwiększenie zdolności produkcyjnych, obniżenie jednostkowych kosztów pracy, zwiększenie elastyczności usług/produkcji, poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy dla pracowników oraz chroniące środowisko; - Dokument potwierdzający innowacyjność wdrażanego rozwiązania – np. analiza rynku, z której wynika, iż rozwiązanie będzie innowacyjne, w tym wskaźnik opisujący poziom potencjału innowacyjnego, ekspertyzy, opinie, opisy systemu, patenty i inne.” Brzmi to jak wprowadzanie jakiś ulepszeń do istniejącej już działalności. Agencja określa czy działalność jest innowacyjna na podstawie Narzędzia do oceny innowacyjności. Nie zakłada ono wprowadzania żadnych nowoczesnych technologii, lecz sprawdza czy dany kod PKD jest innowacyjny na dany obszarze. W domyśle

– sprawdza czy na danym obszarze znajdują się inne firmy o takim samym profilu działalności. Dodatkowo w przypadku premii nawet gdy mamy już działalność na podwójnym KRUS, nie rozwijamy i nie ulepszamy istniejącej już działalności, lecz rozszerzamy ją o nowe usługi. Dlatego prosimy o przykład jak opisać innowacyjność na podstawie narzędzia do oceny innowacyjności – czyli dokumentu akceptowanego przez Agencję, ponieważ nie spotkaliśmy się jeszcze z możliwością samodzielnego określenia innowacji poprzez dostarczenie jakichś analiz rynku.

Zapisy Instrukcji wskazują, że na podstawie *Narzędzia do oceny innowacyjności* operację uznaje się za innowacyjną. Jednak Wnioskodawca może:

- wykazać, że w ramach planowanej do realizacji operacji wdroży innowacyjne rozwiązania w zakresie produktu, procesu / technologii, marketingu, organizacji lub zarządzania;
- wskazać zidentyfikowane konkurencyjne przedsiębiorstwa działające na zdefiniowanym przez Wnioskodawcę docelowym rynku, odnieść się, o ile to możliwe, do stosowanych przez nie rozwiązań w obszarze opisanym przez Wnioskodawcę i wykazać, że planowane do wdrożenia rozwiązania mają innowacyjny charakter.

W sytuacji, gdy *Narzędzie do oceny innowacyjności* wskaże, że działalność jest innowacyjna, należy to szczegółowo opisać i powiązać z kategoriami wydatków. Ocena przeprowadzona za pomocą *Narzędzia do oceny innowacyjności* nie wyklucza uznania operacji za innowacyjną na podstawie opisu planowanych do wdrożenia przez Wnioskodawcę rozwiązań, zwłaszcza, jeśli Wnioskodawca dysponuje dokumentami potwierdzającymi ich innowacyjność np. opiniami osób ze stopniem naukowym, patentami, wzorami użytkowymi, wzorami przemysłowymi, znakami zastrzeżonymi.

61.W jakim celu zostały umieszczone we wniosku dane działki dla osób pobierających dopłaty bezpośrednio i dla domowników, których rolnicy pobierają dopłaty. Czy domownik wypełnia też tabelę 85?

Zapis we wniosku o przyznanie pomocy w sekcji IX. INFORMACJE DOTYCZĄCE GOSPODARSTWA, W KTÓRYM PRACUJE OSOBA FIZYCZNA UBIEGAJĄCA SIĘ O PRYZNANIE POMOCY brzmi „Uwaga: w przypadku nieubiegania się o jednolitą płatność obszarową, należy wpisać jedną z działek, której położenie uprawnia do ubiegania się o pomoc.”, co wynika z zapisów § 2 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego.

W Instrukcji wypełniania wniosku o przyznanie pomocy w opisie tego pola jest wskazane, że pole nr 85 wypełnia Wnioskodawca w przypadku, gdy do gruntów rolnych gospodarstwa rolnego, w którym pracuje, nie została przyznana jednolita płatność obszarowa w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Wnioskodawca, który jest posiadaczem gospodarstwa rolnego, w którym pracuje i składa wnioski o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, nie jest zobowiązany do wypełniania pola 85.

Zatem domownik rolnika, w sytuacji, gdy pracuje w gospodarstwie rolnym, do którego nie jest pobierana jednolita płatność obszarowa, powinien wypełnić tabelę 85.

62.Sytuacja na rynku nie pozwala wygenerować przychodu na początku działalności. Szczególnie aktualna sytuacja polityczna i epidemiologiczna wydłuża czas oczekiwania na sprzęt, nawet do roku czasu. Dodatkowo ciężko jest zrealizować inwestycję budowlaną w rok. Powinien być przychód przedstawiany po 2 wniosku o płatność, kiedy inwestycja jest w 100% zrealizowana. Przecież domyślnie okres do wypłaty drugiej raty środków ma być tzw. Rozruchowym. Co wiąże się z tym, że pewna część beneficjentów nie będzie generować przychodu.

Zakres planowanych inwestycji musi być uzasadniony ekonomicznie. Operację można uznać za uzasadnioną ekonomicznie m.in., jeżeli prognoza wskazuje, że od roku następującego po roku, w którym Wnioskodawca planuje złożenie wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, działalność prowadzona w związku z realizowaną operacją, będzie generowała wpływy nie mniejsze niż wartość wydatków na działalność objętą operacją.

Biznesplan operacji musi spełniać powyższy wymóg, w przeciwnym razie operacji nie można uznać za uzasadnioną ekonomicznie, a co za tym idzie przyznać pomocy na jej realizację.

Zobowiązanie wynikające z § 16 pkt 11 rozporządzenia wykonawczego dotyczy generowania przez Beneficjenta przychodów, które powinny osiągać wysokość nie mniejszą niż wydatki poniesione na utrzymanie utworzonych miejsc pracy, takie jak wynagrodzenia pracowników i składki z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w tym opłacane za osobę, która otrzymała pomoc i podjęła we własnym imieniu działalność pozarolniczą.

63. Gdzie wpisać adres korespondencyjny we wniosku?

Adres korespondencyjny należy podać we wniosku o wpis do ewidencji producentów i na ten adres będzie kierowana korespondencja.

Jeśli Wnioskodawca w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie był wpisany do ewidencji producentów, korespondencja będzie kierowana na adres zamieszkania podany we wniosku o przyznanie pomocy w sekcji III. ADRES ZAMIESZKANIA OSOBY FIZYCZNEJ UBIEGAJĄCEJ SIĘ O PRYZNANIE POMOCY.

W przypadku ustanowienia pełnomocnictwa (w tym dotyczącego odbioru korespondencji), cała korespondencja będzie kierowana na adres ustanowionego pełnomocnika.

Jeśli Wnioskodawca chciałby ustanowić adres do korespondencji, wówczas należy w ramach zmiany danych w ewidencji producentów zgłosić do Agencji adres do korespondencji. Należy pamiętać, że, zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o przyznanie pomocy, Wnioskodawca informuje ARiMR o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem, niezwłocznie po ich zaistnieniu.

64. Zasoby materiały – czy to oznacza zeznanie majątkowe beneficjenta. Oznacza to, że będziemy wpisywać wszystkie grunty (to może być nawet kilkadziesiąt działek), budynki gospodarcze, sprzęty rolnicze i inne. W instrukcji nie określono co trzeba wpisać. Jako przykład podano grunty rolne, które nijak się mają do działalności. „Należy ująć w tabeli jedynie te elementy, które stanowią najważniejszą część zaplecza dla planowanej operacji (w takim przypadku należy dołączyć w formie oddzielnej informacji spis pozostałych zasobów materialnych).” – Czy oznacza to, że mamy ująć w biznes planie to co będzie używane do działalności, a zeznanie majątkowe dołączyć jako załącznik? W biznes planie natomiast jest odnośnik na dole strony do tej części i brzmi on następująco „Należy wykazać posiadane zasoby materialne, jakie Wnioskodawca posiada do podjęcia działalności pozarolniczej na dzień ubiegania się o pomoc.” – to sugeruje, że wpisujemy tylko to co może być używane do działalności, a zeznanie majątkowe dołączyć jako załącznik? W biznes planie natomiast jest odnośnik na dole strony do tej części i brzmi on następująco „Należy wykazać posiadane zasoby materialne, jakie Wnioskodawca posiada do podjęcia działalności pozarolniczej na dzień ubiegania się o pomoc.” – to sugeruje, że wpisujemy tylko to co może być używane do działalności.

Wnioskodawca powinien podać informacje dotyczące zaplecza materialnego i finansowego, którym dysponuje. W przypadku pozostawania we wspólności majątkowej, przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania stanowią majątek wspólny małżonków. W związku z powyższym osoba fizyczna

ubiegająca się o pomoc powinna wykazać wszystkie posiadane zasoby materialne maszyny / urządzenia / środki transportu / wyposażenie / inne, które mogą być wykorzystane do prowadzenia działalności pozarolniczej w ramach poddziałania 6.2, a które nie stanowią majątku odrębnego małżonków.

§ 3 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia wykonawczego wskazuje, że biznesplan zawiera „opis wyjściowej sytuacji ekonomicznej podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, obejmujący informacje dotyczące źródeł finansowych i zasobów materialnych, jakie podmiot ten posiada do podjęcia działalności pozarolniczej, w tym gruntów, budynków i budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia (...)”. Wnioskodawca powinien wskazać istotne zasoby materialne (środki trwałe), jakie podmiot ten posiada w momencie wnioskowania o pomoc finansową na rozpoczęcie działalności gospodarczej objętej wnioskiem o przyznanie pomocy, co zapewni możliwość rzetelnej analizy racjonalności planowanych zakupów.

65. Beneficjent rozlicza się z II raty i wartość dodana brutto wychodzi na minusie. Czy taka wartość może być?

Wartość dodana brutto dla roku następującego po roku złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy musi być dodatnia, gdyż jest to miernik dochodowości, a zgodnie z § 3 ust. 2 lit. e rozporządzenia działalność powinna być dochodowa.

Na stronie internetowej ARiMR, w zakładce Dokumenty aplikacyjne dot. naboru wniosków o przyznanie pomocy od 28.02.2022 r. do 28.04.2022 r., pkt 11. Informacja o osiągniętych przychodach z działalności pozarolniczej <https://www.gov.pl/attachment/118d66f4-9524-4ea7-8f1a-ed63466fd7d3> znajduje się wzór Informacji o osiągniętych przychodach z działalności pozarolniczej za rok podatkowy (wzór Informacji poniżej).

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI i MODERNIZACJI ROLNICTWA

**INFORMACJA O OSIĄGNIĘTYCH PRZYCHODACH
Z DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ ZA ROK PODATKOWY**

2 0
(należy wpisać rok podatkowy)

w ramach poddziałania
„Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”,
operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”
objętego PROW na lata 2014-2020

I. IDENTYFIKACJA BENEFICJENTA

Numer identyfikacyjny (EP):

Znak sprawy:

Dane identyfikacyjne beneficjenta:

Nazwisko:

Imię:

Wyszczególnienie	Zaplanowane w Prognozie wpływów w Sekcji IV.6.A ¹ Biznesplanu	Łączna kwota wynikająca z ewidencji księgowej w roku podatkowym
Przychody z tytułu prowadzenia działalności, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 5 oraz § 5 rozporządzenia, wskazanej we wniosku o przyznanie pomocy na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”.		
Wydatki poniesione na utrzymanie utworzonych miejsc pracy takie jak wynagrodzenia pracowników i składki z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w tym opłacane za osobę, która otrzymała pomoc i podjęła we własnym imieniu działalność pozarolniczą (w zł).		

¹ Dotyczy formularza Biznesplanu w ramach naboru 2022 roku. W poprzednich naborach – dotyczy Sekcji IV.4.1. formularza Biznesplanu

66.Co zalicza się do środków obrotowych?

W przepisach § 3 ust. 1 pkt 4 lit. a, b oraz § 3 ust. 2 pkt 2 lit. a rozporządzenia wykonawczego zawarto ogólne regulacje mówiące o zakresie wydatków, na jakie może zostać przeznaczona premia.

Nie określono dokładnego katalogu wydatków. Oprócz wydatków na inwestycje w środki trwałe o szacunkowej wartości równej co najmniej kwocie stanowiącej 70% kwoty pomocy, w rozporządzeniu wymieniono również poniższe kategorie wydatków:

- niedotyczące inwestycji w środki trwałe,
- przeznaczone na udział w szkoleniach lub korzystanie z usług doradczych,
- przeznaczone na inne przedsięwzięcia, wymagane do rozwoju działalności pozarolniczej.

Na ww. kategorii wydatków, można wydać do 30% kwoty premii. Dopuszczalne jest sfinansowanie kosztów operacyjnych związanych z prowadzoną działalnością, w tym np. kosztów ubezpieczenia, wynagrodzenia, usług doradczych, szkoleń, kosztów zakupu towaru do sklepu, materiałów do produkcji.

67. Czy można uzasadnić zakup droższej maszyny za 100 000 zł jeżeli maszyna za 50 000 zł będzie gorszej jakości?

Wnioskodawca powinien w sekcji II. Opis planowanych działań związanych z podejmowaną działalnością Biznesplanu dokładnie opisać i uzasadnić planowane w ramach realizacji operacji wydatki, w tym ich racjonalność oraz efektywność kosztową.

W odniesieniu do środków trwałych, Wnioskodawca powinien opisać, jakie kluczowe cechy / parametry planowana do zakupu maszyna powinna posiadać. Wymagania te powinny być kwantyfikowalne, tj. możliwe do zmierzenia.

Wnioskodawca w jednoznaczny sposób musiałby zdefiniować, jak rozumie jakość (np. przewidywany czas pracy, wydajność, awaryjność, długość gwarancji, czas reakcji serwisu) i w jaki sposób będzie ją mierzył, aby następnie pod tym kątem analizować dostępne na rynku oferty i wybrać te, które spełniają zdefiniowane wymagania. Jeśli oferty są porównywalne w zakresie wymaganych parametrów, wówczas należy wybrać najtańszą ofertę, tak, aby zapewnić racjonalność wydatków oraz efektywność kosztową. Jeżeli jedynym kryterium wyboru oferty byłaby jakość (odpowiednio zdefiniowana) a do wyboru byłyby jedynie dwie oferty wówczas można wybrać droższą maszynę, o ile spełnia zdefiniowane kwantyfikowalne wymagania, a tańsza maszyna ich nie spełnia.

68. Czy utworzenie 1 miejsca pracy to jestem ja (wnioskodawca), czy ja (wnioskodawca) + jedna osoba?

W ramach pozarolniczej działalności gospodarczej pomoc przyznaje się na operację związaną z:

- 1) podejmowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej **po raz pierwszy** albo
- 2) podejmowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej **ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy** od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy albo
- 3) **rozszerzeniem przedmiotu prowadzonej działalności pozarolniczej** o rodzaj działalności określonej kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy podejmowany po raz pierwszy albo ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia wykreślenia kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy określającego dany rodzaj działalności z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

W przypadku, jeśli Wnioskodawca, w dniu składania wniosku nie prowadzi działalności i określi za cel operacji podjęcie działalności pozarolniczej w rozumieniu ww. punktu 1 lub 2, wówczas zobowiązanie wynikające z zadeklarowania w Biznesplanie utworzenia jednego miejsca pracy w wyniku realizacji operacji, będzie oznaczało konieczność zarejestrowania w CEIDG działalności gospodarczej jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (na zasadzie samozatrudnienia) po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy, a najpóźniej przed złożeniem wniosku o płatność pierwszej raty pomocy. Zrejestrowanie i rozpoczęcie działalności pozarolniczej będzie stanowić utworzenie jednego miejsca pracy w wyniku realizacji operacji.

Należy jednak mieć na uwadze, że w przypadku, gdy Wnioskodawca, który na dzień składania wniosku o przyznanie pomocy prowadzi już działalność gospodarczą – jego osoba jako samozatrudniona nie jest traktowana jako utworzenie nowego miejsca pracy. Zatem w przypadku rozszerzenia przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej o nowy kod PKD, Wnioskodawca musi zadeklarować stworzenie co najmniej jednego nowego miejsca pracy, aby otrzymać wsparcie finansowe.

69.Czy aby uzyskać 250 tys. zł 3 miejsca pracy są rozumiane jako moje samozatrudnienie i 2 miejsca pracy?

W ramach pozarolniczej działalności gospodarczej pomoc przyznaje się na operację związaną z:

- 1) podejmowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej **po raz pierwszy** albo
- 2) podejmowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej **ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy** od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy albo
- 3) **rozszerzeniem przedmiotu prowadzonej działalności pozarolniczej** o rodzaj działalności określonej kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy podejmowany po raz pierwszy albo ponownie po upływie co najmniej 24 miesięcy od dnia wykreślenia kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na poziomie podklasy określającego dany rodzaj działalności z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

W przypadku, jeśli Wnioskodawca, w dniu składania wniosku nie prowadzi działalności pozarolniczej i określi za cel operacji podjęcie działalności pozarolniczej w rozumieniu ww. punktu 1 lub 2, wówczas zobowiązanie wynikające z zadeklarowania w Biznesplanie utworzenia wskazanej liczby miejsc pracy w wyniku realizacji operacji, będzie wymagało:

- zarejestrowania w CEIDG działalności gospodarczej jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (na zasadzie samozatrudnienia) po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy, a najpóźniej przed złożeniem wniosku o płatność pierwszej raty pomocy (zarejestrowanie i rozpoczęcie działalności pozarolniczej będzie stanowić utworzenie jednego miejsca pracy w wyniku realizacji operacji realizacji operacji);
- zatrudnienie na podstawie umów o pracę co najmniej dwóch pracowników na pełny etat.

W przypadku, gdy Wnioskodawca, który na dzień składania wniosku o przyznanie pomocy prowadzi już działalność gospodarczą – jego osoba nie jest traktowana jako tworzenie nowego miejsca pracy. Zatem w przypadku rozszerzenia przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej o nowy kod PKD, Wnioskodawca musi stworzyć co najmniej jedno miejsce pracy, aby otrzymać wsparcie finansowe.

W takiej sytuacji tworząc co najmniej 3 miejsca pracy można ubiegać się o wsparcie finansowe w wysokości 250 tys. zł.

70.Co w przypadku budowy np. hotelu dla zwierząt beneficjent nie będzie miał przychodu do złożenia wniosku o II płatność dopóki nie odda obiektu, jak wówczas będzie badana analiza ekonomiczna?

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, decyzję o przyznaniu pomocy wydaje się z zastrzeżeniem dopełnienia przez beneficjenta, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji m.in. rozpoczęcia realizacji biznesplanu.

Na podstawie § 16 pkt 11 rozporządzenia wykonawczego, jednym z zobowiązań beneficjenta jest **konieczność udokumentowania przychodów z tytułu prowadzenia działalności** w wysokości nie mniejszej niż wydatki poniesione na utrzymanie utworzonych miejsc pracy takie jak wynagrodzenia pracowników i składki z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w tym opłacane za osobę, która otrzymała pomoc i podjęła we własnym imieniu działalność pozarolniczą, w każdym roku podatkowym następującym po roku złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, o którym mowa w § 14 ust. 1, kończącym się w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub w pkt 2 lit. a tiret pierwsze, w przypadku zatrudniania pracowników.

Analiza ekonomiczna opiera się na szczegółowej weryfikacji danych przedstawionych w złożonym biznesplanie pod kątem celu zaplanowanego do osiągnięcia, poprzez badanie uzasadnienia ekonomicznego i dochodowości działalności gospodarczej, racjonalności wydatków oraz efektywności. Zatem wydatki muszą być tak zaplanowane i racjonalnie uzasadnione, aby zobowiązania nałożone na beneficjenta zostały spełnione, a cel projektu osiągnięty.

Dlatego Biznesplan, jako dokument obrazujący zaplanowane do poniesienia wydatki musi zawierać uzasadnienie ekonomiczne operacji, w tym **racjonalność i efektywność kosztową**, tj. uzyskanie najlepszych efektów z danych nakładów, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia wykonawczego.

Operację można uznać za uzasadnioną ekonomicznie m.in., jeżeli prognoza wskazuje, że od roku następującego po roku, w którym Wnioskodawca planuje złożenie wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, działalność prowadzona w związku z realizowaną operacją, będzie generowała wpływy nie mniejsze niż wartość wydatków na działalność objętą operacją. Ponadto, podejmowana działalność gospodarcza musi być dochodowa. Miernikiem dochodowości jest wartość dodana brutto dla roku następującego po roku złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy, która musi być dodatnia.

Na podstawie analizy pkt IV.6. Prognozy finansowe Biznesplanu ocenia się czy operacja jest uzasadniona ekonomicznie. Na operację, która nie spełnia powyższych kryteriów tj. uzasadnienia ekonomicznego oraz dochodowości nie przyznaje się pomocy.

71. Proszę mi powiedzieć jak uzyskać przychód, przy budowie obiektu, który należy najpierw wybudować, aby świadczyć usługi wynajmu miejsc noclegowych w roku wypłaty pierwszej transzy?

Zgodnie z § 3 ust. 2 lit. e rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1196 z późn. zm.), podejmowana działalność gospodarcza musi być dochodowa.

Natomiast zgodnie z instrukcją wypełniania *Biznesplanu* (...) miernikiem dochodowości jest wartość dodana brutto, która dla roku następującego po roku złożenia wniosku o płatność II raty pomocy musi być dodatnia.

Operację można uznać za uzasadnioną ekonomicznie m.in., jeżeli prognoza wskazuje, że od roku następującego po roku, w którym Wnioskodawca planuje złożenie wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, działalność prowadzona w związku z realizowaną operacją, będzie generowała wpływy nie mniejsze niż wartość wydatków na działalność objętą operacją. Ponadto, podejmowana działalność gospodarcza musi być dochodowa. Miernikiem dochodowości jest wartość dodana brutto dla roku następującego po roku złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy, która musi być dodatnia.

Na podstawie analizy pkt IV.6. Prognozy finansowe Biznesplanu ocenia się czy operacja jest uzasadniona ekonomicznie. Na operację, która nie spełnia powyższych kryteriów tj. uzasadnienia ekonomicznego oraz dochodowości nie przyznaje się pomocy.

Z § 16 ust. 11 ww. rozporządzenia wynika warunek w zakresie konieczności osiągnięcia przychodów z tytułu prowadzenia działalności wspieranej, w wysokości nie mniejszej niż wydatki poniesione na utrzymanie utworzonych miejsc pracy, takie jak wynagrodzenia pracowników i składki poniesione z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, w tym opłacane przez osobę, która otrzymała pomoc i podjęła we własnym imieniu działalność pozarolniczą, w każdym roku podatkowym następującym po roku złożenia wniosku o płatność I raty pomocy, kończącym się w okresie 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy lub 2 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy, w przypadku zatrudnienia pracowników. W przypadku działalności, która wymaga wpisu do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązującą do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych, co najmniej do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty drugiej raty pomocy.

W przypadku nieosiągnięcia przychodów, zgodnie z § 19 ust. 2 pkt 11 rozporządzenia, zwrotowi podlega do 10% kwoty pomocy, proporcjonalnie do okresu niespełnienia tego warunku.

Ponadto beneficjent poddziałania 6.2 będzie zobowiązany do przedkładania do właściwego Dyrektora Oddziału Regionalnego ARiMR, w terminie 30 dni od zakończenia roku podatkowego, *Informacji o osiągniętych przychodach* za każdy zakończony rok podatkowy, następujący po roku złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, na formularzu udostępnionym przez ARiMR.

72. Czy jeśli jako małżonek prowadzę działalność i nie posiadam rozdzielności to muszę uzupełnić oświadczenie?

Złożenie oświadczenia o wielkości przedsiębiorstwa potwierdzające, że wnioskodawca prowadzi mikro lub małe przedsiębiorstwo jest wymagane dla każdego wnioskodawcy. Oświadczenie to stanowi jeden z obowiązkowych załączników składanych wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy.

Złożenie przedmiotowych informacji jest obowiązkowe w przypadku rolnika lub małżonka rolnika. W przypadku domownika oraz beneficjenta lub małżonki/malżonka beneficjenta poddziałania 6.5, oświadczenie jest wymagane gdy prowadzą oni działalność gospodarczą

Zasady wypełniania *Oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa* dostępne są na stronie internetowej razem z dokumentami aplikacyjnymi.

Należy pamiętać, że „działalność rolnicza (rozumiana jako działalność wytwórcza w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa) jest również działalnością gospodarczą. A zatem w przypadku osoby fizycznej prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą i jednocześnie rolniczą działalność gospodarczą należy dokonać obliczenia danych finansowych i dotyczących zatrudnienia na potrzeby określenia statusu przedsiębiorcy, sumując dane z obu rodzajów działalności”. W konsekwencji, w przypadku Wnioskodawcy, który samodzielnie (nie jest w relacji powiązania lub partnerstwa z innymi podmiotami), prowadzi gospodarstwo rolne (np. posiada ustanowioną rozdzielność majątkową z małżonkiem), dane dotyczące tej działalności jak i działalności pozarolniczej powinny zostać skumulowane i wykazane na pierwszej stronie ww. *Oświadczenia*, bez konieczności składania załączników A, B, C. W takim przypadku Wnioskodawca powinien na pierwszej stronie *Oświadczenia* w szczególności:

- a) w pkt 2 wybrać odpowiedź NIE;
- b) w pkt 4 wybrać odpowiedź TAK;

c) w sekcji *Skumulowane dane przedsiębiorstwa wykorzystane przy obliczaniu kategorii przedsiębiorstwa* wykazać łącznie dane dotyczące działalności rolniczej i pozarolniczej.

W przypadku Wnioskodawcy, który wspólnie z małżonkiem prowadzi gospodarstwo rolne, należy wykorzystać sposób postępowania wypracowany przy definiowaniu podmiotów powiązanych w celu określenia jednego przedsiębiorstwa na potrzeby pomocy de minimis (zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013), tj. *w przypadku ubiegania się o pomoc przez rolnika lub małżonka rolnika należy pamiętać, iż do podmiotów powiązanych zaliczyć trzeba również osoby wspólnie prowadzące z Wnioskodawcą gospodarstwo rolne (o ile gospodarstwo nie jest prowadzone samodzielnie)*. Oznacza to, iż w ww. *Oświadczeniu* Wnioskodawca powinien wykazać dane małżonka jako podmiotu powiązanego. To determinuje dalszy sposób postępowania z tym dokumentem, który powinien być wypełniany analogicznie jak przy innych podmiotach powiązanych. W szczególności podmiot wnioskujący o pomoc powinien:

- 4) na pierwszej stronie *Oświadczenia*:
 - a) w pkt 2 wybrać odpowiedź TAK i podać liczbę osób współprowadzących (oprócz Wnioskodawcy) gospodarstwo rolne. W przypadku małżonka wpisać 1;
 - b) w pkt 4 wybrać odpowiedź NIE;
 - c) w sekcji *Skumulowane dane przedsiębiorstwa wykorzystane przy obliczaniu kategorii przedsiębiorstwa* zsumować dane z Załącznika A i C (tą sekcję wypełniamy dopiero po uzupełnieniu załączników A, B i C);
- 1) w załączniku A – podać dane dotyczące pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzonej przez podmiot ubiegający się o pomoc;
- 2) w załączniku C – podać dane dotyczące małżonka i jego działalności (wszystkich), a w szczególności:
 - a) w pkt 4 wybrać odpowiedź „*przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jego statucie lub umowie spółki*” (wpływ małżonka dotyczy działalności rolniczej);
 - b) w pkt 6-8 podać dane dotyczące gospodarstwa rolnego (Aby nie dublować tych danych proponujemy podawanie wielkości dotyczących działalności rolniczej tylko przez podmiot powiązany, a nie przez Wnioskodawcę. Jeżeli małżonek prowadziłby również indywidualną pozarolniczą działalność gospodarczą, to w tej części powinien zsumować dane z działalności rolniczej i pozarolniczej.);
 - c) w zależności od udzielonych odpowiedzi w pkt 9 i 10, należy pozostawić puste kolejne sekcje załącznika C (lub je wypełnić).

Opisany powyżej sposób postępowania dotyczy sytuacji, kiedy Wnioskodawca oprócz działalności pozarolniczej prowadzi wspólnie z małżonkiem gospodarstwo rolne, przy założeniu, iż małżonek nie prowadzi działalności pozarolniczej i oboje nie występują w relacjach powiązania lub partnerstwa względem innych podmiotów. Mając na uwadze opisany wcześniej sposób wypełnienia ww. *Oświadczenia* należy pamiętać, że skoro małżonek został uznany za podmiot powiązany (z racji wspólnego prowadzenia działalności rolniczej), to sposób wypełnienia omawianych dokumentów jest analogiczny jak przy każdym podmiocie powiązanym. Oznacza to również, że jeżeli małżonek byłby w relacji partnerstwa lub powiązania z innymi podmiotami, to w załączniku C w części II. lub III. należy wykazać odpowiednie dane dotyczące podmiotów partnerskich lub powiązanych względem niego.

Konsekwentnie wartości zatrudnienia, obrotów i sumy bilansowej wynikające z tego załącznika powinny zostać przeniesione (łącznie z analogicznymi danymi wynikającymi z pozostałych załączników) do sekcji *Skumulowane dane przedsiębiorstwa wykorzystane przy obliczaniu kategorii przedsiębiorstwa* na pierwszej stronie ww. *Oświadczenia* (zgodnie z *Zasadami wypełniania Oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o wielkości przedsiębiorstwa*).

W przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność rolniczą:

- a) samodzielnie (małżonek nie współpracuje w prowadzeniu działalności rolniczej i pozarolniczej) – etat właściciela należy wliczyć jako 1 RJR w Oświadczeniu w pkt 5d.
- b) samodzielnie (małżonek nie współpracuje w prowadzeniu działalności rolniczej, współpracuje przy prowadzeniu działalności pozarolniczej) – etat właściciela należy wliczyć jako 1 RJR w Oświadczeniu w pkt 5d.
 - w załączniku A – należy podać dane dotyczące rolniczej działalności gospodarczej prowadzonej przez wnioskodawcę, w tym jego miejsce pracy w pkt 1d, jako 1 RJR;
 - w załączniku C – podać dane dotyczące małżonka tylko w zakresie jego miejsca pracy z tytułu wspólnie prowadzonej działalności pozarolniczej w pkt 6e (1 RJR);
- c) wspólnie z małżonkiem, który nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej:
 - w załączniku A – należy podać dane dotyczące rolniczej działalności gospodarczej prowadzonej przez wnioskodawcę, w tym jego miejsce pracy w pkt 1d, w przypadku własności gospodarstwa lub współwłasności z małżonkiem, w pkt 1e, w przypadku braku współwłasności, jako 1 RJR;
 - w załączniku C – podać dane dotyczące małżonka tylko w zakresie jego miejsca pracy z tytułu wspólnie prowadzonej działalności rolniczej w pkt 6d, (1 RJR);
- d) wspólnie z małżonkiem, który prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą:
 - w załączniku A – należy podać dane dotyczące rolniczej działalności gospodarczej prowadzonej przez wnioskodawcę, w tym jego miejsce pracy w pkt 1 d w przypadku własności gospodarstwa lub współwłasności z małżonkiem, w pkt 1e, w przypadku braku współwłasności, jako 1 RJR;
 - w załączniku C – podać dane dotyczące małżonka i jego działalności (wszystkich). Wówczas w pkt 6 załącznika należy podać dane dotyczące gospodarstwa rolnego (prowadzonego wspólnie z małżonkiem), z zastrzeżeniem, iż w pkt 6d należy ująć małżonka jako 1 RJR z tytułu wspólnego prowadzenia działalności rolniczej i wykonywania przez nią działalności pozarolniczej).

W przypadku wspólnego prowadzenia działalności rolniczej, w pkt 7-8 należy podać dane tylko z działalności pozarolniczej, co zabezpieczy przed dublowaniem informacji w zakresie rocznego obrotu (lub sumy bilansowej) osiąganego w ramach wspólnie prowadzonej działalności rolniczej (Roczny obrót lub suma bilansowa z działalności rolniczej podawane są w Załączniku A).